

JAVNO OBJAVLJIVANJE PODATAKA

HIPOTEKARNA BANKA A.D. PODGORICA

sa stanjem na dan 31.12.2022. godine

Podgorica, maj 2023. godine

SADRŽAJ

1. OBUHVAT PODATAKA KOJI SE JAVNO OBJAVLJUJU	3
Naziv kreditne institucije	3
Obuhvat podataka koji se javno objavljuju.....	3
2. CILJEVI I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZIKOM	3
Izjave organa upravljanja Banke o primjerenosti mehanizama za upravljanje rizičnim profilom i strategiji Banke	3
Ciljevi i politike upravljanja rizikom	3
2.1 Kreditni rizik	4
2.2 Rizik likvidnosti.....	5
2.3 Operativni rizik.....	6
2.4 Tržišni rizik.....	7
2.5 Sistem izvještavanja o rizicima i opis toka podataka prema organima upravljanja.....	8
2.6 Informacije u vezi sa izborom članova organa upravljanja Banke	10
3. PODACI O REGULATORNOM KAPITALU	13
3.1 Struktura regulatornog kapitala.....	13
3.2 Potpuno usklađivanje i umanjenja koja se primjenjuju na stavke regulatornog kapitala	16
3.3 Opis glavnih karakteristika instrumenata redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala, i dopunskog kapitala koji je emitovala Banka	16
3.4 Promjena poslovnog modela za portfolio dužničkih hartija od vrijednosti	17
4. PODACI O KAPITALNIM ZAHTJEVIMA I IZNOSI RIZIKOM PONDERISANIH IZLOŽENOSTI	19
4.1 Procjena adekvatnosti internog kapitala	19
5. PODACI O IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU DRUGE UGOVORNE STRANE	24
6. PODACI O KONTRACIKLIČNOM BAFERU KAPITALA.....	24
7. PODACI O IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU I RIZIKU RAZVODNJAVANJA	26
7.1 Opis pristupa i metoda koje Banka koristi radi utvrđivanja ispravki vrijednosti za kreditni rizik.....	29
8. PODACI O OPTEREĆENOJ I NEOPTEREĆENOJ IMOVINI	30
9. PODACI O PRIMJENI STANDARDIZOVANOG PRISTUPA.....	30
10. PODACI O IZLOŽENOSTI TRŽIŠNOM RIZIKU.....	31
11. KAPITALNI ZAHTJEV ZA OPERATIVNI RIZIK.....	32
12. PODACI O KLJUČNIM INDIKATORIMA	32
13. IZLOŽENOST RIZIKU KAMATNE STOPE IZ BANKARSKE KNJIGE.....	33

14. PODACI O IZLOŽENOSTIMA POZICIJAMA SEKJURITIZACIJE.....	33
15. PODACI U VEZI POLITIKE PRIMANJA	33
15.1 Politika primanja	33
15.2 Kriterijumi za procjenu radne uspješnosti	35
15.3 Fiksna i varijabilna primanja	36
15.4 Kvantitativni podaci o primanjima	38
16. PODACI O KOEFICIJENTU FINANSIJSKOG LEVERIDŽA.....	39
17. PODACI U VEZI ZAHTJEVA ZA LIKVIDNOŠĆU	40
18. PODACI O PRIMJENI IRB PRISTUPA NA KREDITNI RIZIK	40
19. PODACI U VEZI PRIMJENE TEHNIKA UBLAŽAVANJA KREDITNOG RIZIKA.....	40
19.1 Opis osnovnih vrsta kolaterala kojima se koristi kreditna institucija	41
19.2 Standardizovani pristup i ublažavanje kreditnog rizika	44
20. PODACI U VEZI PRIMJENE NAPREDNIH PRISTUPA ZA OPERATIVNI RIZIK.....	47
21. PODACI U VEZI PRIMJENE INTERNIH MODELA ZA TRŽIŠNI RIZIK.....	47
22. POPIS TABELA.....	47

1. OBUHVAT PODATAKA KOJI SE JAVNO OBJAVLJUJU

Naziv kreditne institucije

Hipotekarna banka A.D. Podgorica, sa sjedištem na adresi Josipa Broza Tita 67, 81000 Podgorica, koja posluje u Crnoj Gori.

Obuhvat podataka koji se javno objavljuju

U skladu sa Odlukom o javnom objavljivanju podataka o kreditnoj instituciji („Sl. list Crne Gore“ br. 128/20) i članom 237. Zakona o kreditnim institucijama („Sl. list Crne Gore“ br. 72/19, 82/20, 8/21), Hipotekarna banka A.D. Podgorica javno objavljuje propisane podatke na dan 31.12.2022. godine. Svi podaci u prikazani u hiljadama eura. Ovaj dokument ne sadrži zaštićene i povjerljive informacije čije bi javno objavljivanje ugrozilo konkurentsku poziciju banke, kao i informacije koje se odnose na lica koja stupaju u ugovorene odnose sa bankom čija je povjerljivost obavezujuća za banku. Banka ne objavljuje ni podatke za koje to nije u obavezi na izvještajni datum.

Banka nije dio bankarske grupe, te prema tome ne objavljuje ni informacije koje se odnose na konsolidaciju.

2. CILJEVI I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZIKOM

Izjave organa upravljanja Banke o primjerenosti mehanizama za upravljanje rizičnim profilom i strategiji Banke

Ovim se potvrđuje da je sistem upravljanja rizicima uspostavljen u Banci, primjeren s obzirom na njen profil i poslovanje.

Ciljevi i politike upravljanja rizikom

Banka ima definisan set internih akata (strategije, politike, procedure, metodologije) kako bi se osiguralo da se rizicima upravlja na efikasan i konzistentan način. Ova dokumenta se prilagođavaju tako da odražavaju organizacione i druge promjene bitne za holističko upravljanje rizicima. Postojeći sistem internih akata se preispituje namjerno godišnje da bi se utvrdilo da li je potrebno ažurirati iste. Banka ima jasno definisane odgovornosti za sva interna dokumenta iz domena upravljanja rizicima, uključujući pripremu i ažuriranje.

S obzirom na poslovni model Banka je izložena primarno sledećim rizicima:

- Kreditni rizik;

- Rizik likvidnosti;
- Operativni rizik;
- Tržišni rizik;

Pored navedenih rizika, Banka upravlja i ostalim rizicima koji su ocijenjeni kao značajni u skladu sa Metodologijom značajnosti rizika.

Strategija upravljanja rizicima obuhvata ciljeve i osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci i utvrđena je internim aktom Strategija upravljanja rizicima koji je naslonjen na poslovni plan Banke. Banka ima uspostavljen okvir za upravljanje rizicima (Risk Appetite Framework - RAF) gdje je definisan rizični profil Banke, sklonost ka preuzimanju rizike, apetiti za pojedinu vrstu rizika, ciljevi, informisanje i proces eskalacije.

Zaštita od rizika i ublažavanje rizika vrši se implementacijom okvira za upravljanje svakom vrstom rizika u okviru kojih se:

- vrši identifikacija, mjerenje i monitoring rizika;
- obezbjeđuje kretanje nivoa rizika u okviru uspostavljenih limita;
- sprovođenje internih akata;
- izvještava o rizicima;
- sprovode korektivne akcije predviđene internim aktima;
- vrši stresno testiranje.

Efikasnost uspostavljenih okvira za upravljanje rizicima preispituje se minimalno na godišnjem nivou.

2.1 Kreditni rizik

Upravljanje kreditnim rizikom predstavlja ključnu komponentu sveobuhvatnog sistema upravljanja rizicima i od presudnog je značaja za dugoročni uspjeh banke. Banka je uspostavila sistem upravljanja kreditnim rizikom kroz:

- Uspostavljanje adekvatnog organizacione strukture za upravljanje kreditnim rizikom;
- Definisane kriterijuma za odobravanje, aneksiranje, obnavljanje i restrukturiranje plasmana;
- Adekvatnog sistema za praćenje strukture i kvaliteta kreditnog portfolija;
- Adekvatnog sistema za izvještavanje ;
- Uspostavljene adekvatne kontrole kreditnog rizika;
- Uvođenje novog proizvoda;
- Upravljanje nekvalitetnim izloženostima kroz definisane procese i nosioce za popravlanje kvaliteta portfolija i upravljanje problematičnim plasmanima.

Upravljanje kreditnim rizikom u Banci organizaciono se odvija u okviru Sektora za upravljanje kreditnim rizikom u okviru kojeg se nalaze Služba za upravljanje kreditnim rizikom i Služba za

upravljanje nekvalitetnim kreditima. Upravljanje kreditnim rizikom je odgovornost i svih rukovodioca Banke u okviru njihovog poslovnog domena.

Služba za upravljanje kreditnim rizikom vrši procjenu i monitoring kreditnog rizika kod pravnih i fizičkih lica prilikom odobravanja pojedinačnih plasmana, vodi i upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija, što obuhvata i rizik koncentracije i praćenje limita izloženosti, vodi evidenciju i kontroliše povezana lica i lica povezana sa Bankom, vrši procjenu ispravki vrijednosti kredita na individualnom nivou.

Služba za upravljanje nekvalitetnim kreditima postupa sa nekvalitetnim kreditima, definiše operativne ciljeve za postupanje sa istim, definiše postupak i načine upravljanja stečenom aktivom, radi na unapređenju kvaliteta kreditnom portfolija.

U skladu sa Strategijom upravljanja rizicima i Politikom upravljanja kreditnim rizikom, Banka je uspostavila sistem za upravljanje kreditnim rizikom na pojedinačnom i portfolio nivou. Analiza portfolia obezbjeđuje analizu strukture i kvaliteta cjelokupnog portfolija, uključujući analizu rizika koncentracije, procjenu budućih trendova strukture i kvaliteta cjelokupnog portfolija izloženosti kreditnom riziku. Kreditni rizik na portfolio nivou mjeri se na osnovu istorijskih podataka o kretanju indikatora kreditnog rizika ili upotrebom modela za kvantifikaciju kreditnog rizika. Stopa neizvršenja, učešće nekvalitetne aktive u ukupnom portfoliju, procenat rezervacija u ukupnom portfoliju ili tranziciona matrica, predstavljaju osnovne indikatore kreditnog rizika na nivou kreditnog portfolija ili pojedinih segmenata kreditnog portfolija.

2.2 Rizik likvidnosti

Upravljanje rizikom likvidnosti, kao jednim od ključnih rizika kojima je Banka izložena, organizaciono je razlučeno u okviru Banke, kako bi se definisale odgovornosti pojedinih organizacionih djelova, i Banka ovaj rizik tretira kao jedan od glavnih rizika kojima je izložena. Manifestacija ovog rizika je dvojaka i podrazumijeva nemogućnost isplate obaveza po dospelju, pri čemu samo dospelje ne mora biti samo ugovoreno, već i bihjevioralno, kao i nemogućnost utrživosti pozicija aktive.

Likvidnost, kao rizik, nije rizik jednog sektora, službe ili jednog uskog organizacionog dijela/djelova već sveobuhvata kategorija koja sublimira rad cjelokupne banke. Uža podjela i specifična zadužanja, koja koordiniraju cjelokupan rad Banke u sferi likvidnosti se oslanja na tri organizaciona dijela sa drugim sektorima/službama:

1. Sektor finansijskih tržišta;
2. Sektor za upravljanje opeartivnim, tržišnim i ostalim rizicima;
3. Služba za kontrolu rizika.

Upravljanje kratkoročnom likvidnošću (dnevnom, dekadnom i mjesečnom likvidnošću) i okazateljem likvidne pokrivenosti (LCR), u nadležnosti je Sektora finansijskih tržišta. Cjelokupna banka je dužna da poštuje politike i procedure u ovom segmentu i pravovremeno infomiše Sektor platnog prometa i Sektor finansijskih tržišta.

Banka je razvila okvir za upravljanje rizikom likvidnosti koji čine:

- Strategija upravljanja likvidnošću ;
- ILAAP;
- Politika upravljanja likvidnošću;
- Procedura obračuna LCR i NSFR racia;
- Procedura za stres testiranje rizika likvidnosti;
- Plan upravljanja likvidnošću u slučaju ugrožene likvidnosti;
- Plan oporavka banke;
- Apetit za rizik likvidnosti definisan kroz RAF.

Ovako definisan okvir, kao strateško opredjeljenje upravljanja rizikom likvidnosti definiše održavanje likvidne pozicije na visokom nivou.

Ublažavanje rizika vrši se primjenom definisanog okvira za upravljanje rizikom likvidnosti, u okviru kojeg se vrši:

- Monitoring krakoročne i strukturne likvidnosti;
- Poslovanje u skladu sa uspostavljenim limitima;
- Primjena plana upravljanja likvidnošću u slučaju ugrožene likvidnosti;
- Redovno vršenje stres testiranja.

2.3 Operativni rizik

Upravljanje operativnim rizikom je sastavni dio integralnog pristupa upravljanja rizicima u Banci i prožima se kroz čitavu organizaciju. Iako u Banci postoji organizacioni dio čiji je zadatak upravljanje operativnim rizikom – Služba za upravljanje operativnim, tržišnim i ostalim rizicima, upravljanje operativnim rizikom nije svedeno na jednu organizacionu jedinicu, i odgovornost za upravljanje istim nose svi zaposleni, a posebno neposredni rukovodioci organizacionih jedinica. Okvir upravljanja operativnim rizicima koji je definisan internim aktima u vlasništvu Službe za upravljanje operativnim, tržišnim i ostalim rizicima u potpunosti odgovara zahtjevima efektivnog upravljanja širokim spektrom operativnih rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju, kao i da ispunjavanju regulatornih zahtjeva koji proizilaze iz Bazelskog okvira. Banka pored stručne službe za upravljanje operativnim rizicima, ima formirano savjetodavno i stručno tijelo Upravnog odbora – Odbor za upravljanje nefinanijskim rizicima.

Upravljanje rizicima informacionog sistema, kao sastavnog dijela operativnih rizika, u nadležnosti je Službe za informacionu i fizičko-tehničku bezbjednost, kao službi koja posjeduje specifična znanja za tu oblast operativnih rizika. Integrisanog upravljanja rizicima informacionog sistema u okviru upravljanja operativnim rizicima, obezbjeđena je uniformnošću ukupnog okvira za upravljanje operativnim rizicima.

Strukturu upravljanja operativnim rizikom u Banci, na najvišem nivou čine:

- Upravljanje procesom samoprocjene rizika i kontrola;

- Upravljanje događajima operativnih rizika;
- Upravljanje rizicima koji proističu po osnovnu eksternalizacije;
- Upravljanje rizicima informacionog sistema.

Strukturu upravljanja operativnim rizikom na nižem nivou, čini upostavljeni okvir za upravljanje operativnim rizikom koji se sastoji od:

- Definisanja uloga i odgovornosti;
- Promovisanja kulture i nivoa svijesti o operativnim rizicima;
- Vođenje evidencije o događajima operativnog rizika;
- Samoprocjene rizika;
- Praćenje ključnih indikatora rizika (KRI);
- Mjerenje i modeliranje;
- Izvještavanje;
- Definisanje apetita za operativni rizik.

2.4 Tržišni rizik

Izloženost tržišnim rizicima podrazumijeva bilo koju vrstu rizika koja nastaje uslijed promjena cijena na tržištu. Manifestacija tržišnih rizika nije uvijek jasno vidljiva, iz razloga što se bilansne i vanbilansne pozicije banke ne vrednuju uvijek po tržišnim cijenama, bilo da za njih ne postoji tržište, ili zbog računovodstvenog obuhvata. Imajući to u vidu, upravljanje tržišnim rizicima podrazumijeva njihovu interakciju sa ostalim vrstama rizika. Banka vrši identifikaciju onih vrsta tržišnih rizika kojima je izložena i aktivno upravlja njima. Dominantni tržišni rizici kojima je Banka izložena jesu kamatni rizik iz bankarske knjige i devizni rizik.

Banka je značajnu pažnju posvetila upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi (dalje IRRBB), kao hibridnom tržišnom riziku koji ne proizilazi iz trgovačke knjige. Upravljanje IRRBB rizikom ima za cilj da sagleda uticaj promjene kamatnih stopa sa dva aspekta: uticaj na ekonomsku vrijednosti kapitala (EVE), i neto kamatni prihod (NII). Banka ima razvijene modele za mjerenje i upravljanje po osnovu oba uticaja.

Upravljanje IRRBB rizicima, kao jednim od ključnih ALM rizika, u nadležnosti je:

- Sektora za upravljanje operativnim, tržišnim i ostalim rizicima;
- Sektora Finansijskih tržišta;
- ALCO komiteta.

Sektor za upravljanje operativnim, tržišnim i ostalim rizicima zadužen je za mjerenje, praćenje, kontrolu i izvještavanje o riziku kamatne stope iz bankarske knjige. Uz neophodne inpute od strane Sektora finansijskih tržišta, te ostalih organizacionih djelova, vrši se mjerenje ove vrste rizika prema definisanoj metodologiji. ALCO komitet razmatra izvještaje koji sadrže podatke o nivou rizika, i njegovom kretanju u okviru uspostavljenih limita. U slučaju potrebe, ALCO komitet

predlaže korektivne akcije i zadužuje se Sektor finansijskih tržišta, da u saradnji sa ostalim organizacionim djelova, sprovede zaključke ALCO komiteta.

Mjerenje IRRBB rizika se vrši sa dva aspekta: uticaja na ekonomsku vrijednost kapitala i neto kamatni prihod.

Osnov za mjerenje IRRBB rizika predstavlja repricing gap, gdje se sve kamatno osjetljive pozicije aktive i pasive razvrstavaju u 19 bucket-a, prema vremenu repricinga. Na taj taj dobija se gap za svaki pojedinačni bucket. Banka je metodologijom, uvrstila EBA smjernice kojoj se vrijednost svakog pojedinačnog gap-a diskontuje sa risk-free (rf) stopom. Kao risk free stopu, Banka koristi OIS (Overnight indexed swap) na €ster. Od strane Sektora Finansijskih tržišta, dobijaju se informacije o rf stopi na izvještajni datum. Potom se metodom bootstrapping-a od tako dobijenih stopa dobijaju spot stope za određeni period, koje predstavljaju rf stope koje se koriste kao adekvatne diskontne stope za taj period. Dobijen gap se množi sa predefinisanim faktorom koji predstavlja period u kojem je određena pozicija izložena promjeni kamatne stope. Tako dobijeni gap se diskontuje sa prethodno navedenom rf stopom i dobija se bazna vrijednost ekonomske vrijednosti kapitala za određeni bucket. Sumiranjem bazne vrijednosti kapitala za sve buckete, dobija se bazna vrijednost EVE u odnosu na koju se dalje posmatra promjena u određenim scenarijima.

Prilikom izračuna uticaja promjene kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost kapitala putem gap analize, razmatran je uticaj u šest scenarija promjene kamatnih stopa:

- paralelni šok rasta;
- paralelni šok pada;
- šok nakošenja (eng. steepener), kratkoročne stope padaju, a dugoročne rastu;
- šok izravnjanja (eng. flattener), kratkoročne stope rastu, a dugoročne padaju;
- šok rasta kratkoročnih kamatnih stopa;
- šok pada kratkoročnih kamatnih stopa.

Banka ima i utvrđene interne limite za mjerenje deviznog rizika, dok kapitalni zahtjev za devizni rizik računa primjenom standardizovanog pristupa.

2.5 Sistem izvještavanja o rizicima i opis toka podataka prema organima upravljanja

Sistem izvještavanja i tok podataka za pojedine vrste rizika dat je u sledećim tabelama:

Tabela 1: Izvještavanje o kreditnom riziku

	Dnevno izvještavanje	Nedeljno izvještavanje	Mjesečno izvještavanje	Kvartalno izvještavanje	Godišnje izvještavanje	Vanredno izvještavanje
Upravni odbor			X	X	X	X
Nadzorni odbor			X	X	X	
CBCG			X	X	X	X

Odbor za nefinansijske rizike				X	X	
Odbor za rizike				X	X	X
Izveštavanje javnosti				X	X	

Tabela 2: Izveštavanje o riziku likvidnosti

	Dnevno izveštavanje	Nedeljno izveštavanje	Mjesečno izveštavanje	Kvartalno izveštavanje	Godišnje izveštavanje	Vanredno izveštavanje
Upravni odbor			X	X	X	X
Nadzorni odbor			X	X	X	
CBCG			X	X	X	X
Odbor za nefinansijske rizike				X	X	
Odbor za rizike				X	X	X
Izveštavanje javnosti				X	X	

Tabela 3: Izveštavanje o operativnim rizicima

	Dnevno izveštavanje	Nedeljno izveštavanje	Mjesečno izveštavanje	Kvartalno izveštavanje	Godišnje izveštavanje	Vanredno izveštavanje
Upravni odbor		X	X	X	X	X
Nadzorni odbor			X	X	X	
CBCG			X	X	X	X
Odbor za nefinansijske rizike				X	X	X
Odbor za rizike				X	X	X
Izveštavanje javnosti				X	X	

Tabela 4: Izveštavanje o tržišnim rizicima

	Dnevno izveštavanje	Nedeljno izveštavanje	Mjesečno izveštavanje	Kvartalno izveštavanje	Godišnje izveštavanje	Vanredno izveštavanje
Upravni odbor			X	X	X	X
Nadzorni odbor			X	X	X	
CBCG			X	X	X	X
Odbor za nefinansijske rizike				X	X	
Odbor za rizike				X	X	X

Izveštavanje javnosti				X	X	
-----------------------	--	--	--	---	---	--

O navedenim rizicima, izvještavaju oni organizacioni djelovi Banke zaduženi za upravljanje pojedinom vrstom rizika, onako kako je to navedeno ranije u ovom dijelu dokumenta.

Služba za kontrolu rizika, ima svoj segment izvještavnja koji imaju frekvencu, i koji obuhvata i ostale značajne rizike za Banku, a koji su navedeni u dijelu dokumenta 4.1.

Tabela 5: Izveštavanje Službe za kontrolu rizika

	Dnevno izvještavanje	Nedeljno izvještavanje	Mjesečno izvještavanje	Kvartalno izvještavanje	Godišnje izvještavanje	Vanredno izvještavanje
Upravni odbor				X	X	X
Nadzorni odbor				X	X	X
CBCG					X	X
Odbor za nefinansijske rizike					X	
Odbor za rizike				X	X	X
Izveštavanje javnosti					X	

Banka je formirala Odbor za rizike i u toku 2022. godine održala četiri sjednice.

2.6 Informacije u vezi sa izborom članova organa upravljanja Banke

Članovi Nadzornog odbora Banke su:

- Sigilfredo Montinari - Predsjednik;
- Miljan Todorović - Član;
- Miljan Nikola Todorović - Član;
- Mato Njavro - Član;
- Antonio Moniaci - Član.

Članovi Upravnog odbora Banke su:

- Esad Zaimović - Predsjednik Upravnog odbora;
- Jelena Vuletić - Članica Upravnog odbora;
- Ana Golubović - Članica Upravnog odbora;
- Nikola Špadijer - Član Upravnog odbora;
- Nataša Lakić - Članica Upravnog odbora.

Direktorske pozicije u Banci date su u sledećoj tabeli:

Tabela 6: Broj direktorskih pozicija članova upravljanja Banke

1	Direktor poslovne mreže
2	Regionalni menadžer
3	Regionalni menadžer
4	Direktor Službe za kontrolu rizika
5	Direktor Službe za praćenje usklađenosti poslovanja banke sa propisima
6	Ovlašćeno lice za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma
7	Glavni interni revizor
8	Direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom
9	Direktor Sektora za upravljanje operativnim, tržišnim i ostalim rizicima
10	Direktor Sektora podrške, organizacije i digitalne transformacije
11	Direktor Sektora pravnih poslova i ljudskih resursa
12	Direktor Sektora finansijskih tržišta
13	Direktor Službe za informacionu i fizičko-tehničku bezbjednost
14	Direktor Sektora platnog prometa
15	Direktor Službe marketinga i komunikacija

Banka ima oformljenu Stručnu službu za sprovođenje procjene ispunjenosti uslova primjerenosti članova nadzornog i upravnog odbora Banke, kao i nosilaca ključnih funkcija u Hipotekarnoj banci AD Podgorica.

Zadaci Stručne službe u postupku procjene uslova primjerenosti se naročito odnose na:

- prikupljanje informacija i dokumentacije, relevantnih za sprovođenje procjene;
- sprovođenje postupka inicijalne procjene uslova primjerenosti za člana nadzornog odbora, predsjednika odnosno člana upravnog odbora i nosioca ključne funkcije u Banci;
- sprovođenje postupka redovne godišnje i vanredne procjene uslova primjerenosti;
- izvještavanje o rezultatima primjerenosti;

Stručna služba je ovlašćena da od svih lica čija se primjerenost procjenjuje zatraži svu potrebnu dokumentaciju, informacije i podatke, na osnovu kojih će se vršiti procjena primjerenosti.

Banka ima usvojenu i Politiku za izbor i procjenu ispunjenosti uslova primjerenosti za članove Nadzornog i Upravnog odbora i nosioce ključnih funkcija u Banci. Politikom su naročito propisani:

- uslovi za određivanje nezavisnosti člana nadzornog odbora Banke;

- situacije, odnose i okolnosti koje predstavljaju ili mogu predstavljati sukob interesa, uključujući mjere za upravljanje sukobom interesa;
- postupak za izdavanje prethodnog odobrenja i dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje prethodnog odobrenja za izbor, odn. za imenovanje članova nadzornog i upravnog odbora;
- sprovođenje procjene ispunjenosti uslova primjerenosti članova nadzornog i upravnog odbora Banke, kao i nosilaca ključnih funkcija, od strane Stručne službe;
- rokove i način sprovođenja postupka, način izjašnjenja lica za koje se vrši procjena i izvještavanje o rezultatima postupka;
- potrebne informacije i dokumentacija koje kandidat, odnosno član nadzornog, tj. upravnog odbora, kao i nosilac ključne funkcije dostavlja Banci za sprovođenje procjene;
- situacije, događaje i okolnosti zbog kojih je potrebno izvršiti vanrednu procjenu primjerenosti, uključujući i rok koji nije duži od 8 dana u kojem je član nadzornog, odn. upravnog odbora, kao i nosilac ključne funkcije, dostavlja Banci za sprovođenje procjene;
- oblik i način čuvanja dokumentacije o sprovedenom postupku procjene uslova primjerenosti;
- način obezbjeđivanja raznovrsnosti nadzornog i upravnog odbora.

Uopšteno, u pogledu raznovrsnosti, politika Banke je zapošljavanje najboljih kandidata na radna mjesta ili pozicije, nezavisno od toga da li se radi o kandidatima muškog ili ženskog pola ili starosne dobi.

Istorijski gledano, Banka je imala raznoliku strukturu i značajan broj osoba ženskog pola na vodećim pozicijama, a već nekoliko godina i izjednačen broj izvršnih direktora muškog i ženskog pola.

I dalje će ciljevi Banke biti da se prilikom izbora, pored jednakosti polova, u obzir uzima stručnost kandidata, širok opseg vještina i kompetencija, kao i dotadašnje iskustvo, kako bi bili zadovoljeni svi potrebni kriterijumi za raznovrsnost, i to ne samo u organima upravljanja, već i u Banci u cjelini, a istovremeno omogućila i zastupljenost različitih stavova, iskustva i nezavisnosti mišljenja kao podsticaj donošenju odluka i izvršavanju zadataka u cjelini.

Struktura Upravnog odbora Banke se definiše pozitivnim propisima, Statutom i drugim internim aktima Banke, kojim se obezbjeđuje da sastav Upravnog odbora Banke u cjelini ima potrebna stručna znanja, sposobnosti i iskustva, koji mu omogućava da nezavisno i samostalno vođenje poslova Banke i na taj način da uspostavi i sprovodi zakonito, sigurno i stabilno poslovanje Banke.

Nadležnost i odgovornost Nadzornog odbora Banke i njegovih radnih tijela je određena pozitivnim propisima, Statutom i drugim internim aktima Banke, a struktura Nadzornog odbora u pogledu raznovrsnosti, odn. ispunjenje kvantitativnog cilja za učešće manje zastupljenog pola, na nivou od najmanje jedne trećine, je u domenu akcionara Banke, pa usvajanjem ove Politike na Skupštini akcionara Banke, istovremeno akcionari preuzimaju obavezu u vezi sa ciljanom strukturom nadzornog odbora Banke.

Za člana Nadzornog i Upravnog odbora Banke, može biti izabrano, odnosno imenovano lice za koje je, u skladu sa Politikom, procijenjeno da ispunjava uslove primjerenosti i koje je od Centralne banke Crne Gore dobilo prethodno odobrenje za obavljanje funkcije člana navedenih organa upravljanja Banke.

Za predsjednika Upravnog odbora Banke može biti imenovano samo lice koje je dobilo prethodno odobrenje Centralne banke za obavljanje te funkcije.

Uz zahtjev za izdavanje prethodnog odobrenja Centralne banke za obavljanje funkcije člana nadzornog odnosno upravnog odbora, podnosi se dokumentacija propisana odredbama čl.15-16 relevantne Odluke CBCG.

U postupku odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za obavljanje funkcije predsjednika Upravnog odbora, Centralna banka može tražiti od kandidata prezentaciju o vođenju poslova Banke u cjelosti, a od kandidata za člana Upravnog odbora prezentaciju o vođenju poslova Banke koja se odnosi na poslove iz nadležnosti tog kandidata.

Radi stvaranja uslova za lakše razumijevanje strukture, modela poslovanja, rizičnog profila, sistema upravljanja i uloge organa upravljanja, Banka je obavezna da obezbijedi članovima Nadzornog, odnosno Upravnog odbora odgovarajuću obuku, odnosno edukaciju, u roku od šest mjeseci od njihovog imenovanja i u skladu sa planom obuke odnosno edukacije.

Kontinuiranom procjenom primjerenosti članova Upravnog i Nadzornog odbora Banke obezbjeđuje se stalna primjerenost članova ovih organa Banke.

3. PODACI O REGULATORNOM KAPITALU

3.1 Struktura regulatornog kapitala

Struktura regulatornog kapitala data je u sledećoj tabeli.

Tabela 7: Struktura regulatornog kapitala

Red. br.	OPIS POZICIJE	IZNOS
1=1.1+1.2	REGULATORNI KAPITAL	58,466
1.1 = 1.1.1+1.1.2	OSNOVNI KAPITAL (Tier 1)	48,149
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL (CET 1)	48,149
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	52,362
1.1.1.2	Neraspoređena (zadržana) dobit	4,384

1.1.1.3	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit (ukupni ostali rezultat) - FVOCI	-345
1.1.1.4	Ostale rezerve	-22
1.1.1.5	Rezerve za opšte bankarske rizike	0
1.1.1.6	Usklađivanja redovnog osnovnog kapitala zbog prudencijalnih filtera	-6
1.1.1.7	(-) Goodwill	0
1.1.1.8	(-) Ostala nematerijalna imovina	2,056
1.1.1.9	(-) Odložena poreska imovina koja zavisi od buduće profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika i ne uključuje povezane poreske obaveze	0
1.1.1.10	(-) Nedostajuće ispravke vrijednosti za očekivane gubitke po osnovu kreditnog rizika prema IRB pristupu	0
1.1.1.11	(-) Imovina penzijskog fonda pod pokroviteljstvom poslodavca	0
1.1.1.12	(-) Recipročna međusobna ulaganja u redovni osnovni kapital	
1.1.1.13	(-) Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji prelazi dodatni osnovni kapital	0
1.1.1.14	(-) Kvalifikovana učešća izvan finansijskog sektora na koje se kao alternativa može primjenjivati ponder rizika od 1.250%	0
1.1.1.15	(-) Pozicije sekjuritizacije na koje se kao alternativa može primjenjivati ponder rizika od 1.250%	0
1.1.1.16	(-) Slobodne isporuke na koje se kao alternativa može primjenjivati ponder rizika od 1.250%	0
1.1.1.17	(-) Pozicije u korpi za koje kreditna institucija ne može utvrditi ponder rizika prema IRB pristupu i na koje se kao alternativa može primjenjivati ponder rizika od 1.250%	0
1.1.1.18	(-) Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja u skladu sa pristupom internih modela na koje se kao alternativa može primjenjivati ponder rizika od 1.250%	0
1.1.1.19	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako kreditna institucija u tim subjektima nema značajno ulaganje	0
1.1.1.20	(-) Odložena poreska imovina koja se može odbiti i koja zavisi od buduće profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	0
1.1.1.21	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako kreditna institucija u tim subjektima ima značajno ulaganje	0
1.1.1.22	(-) Iznos koji prelazi prag od 17,65%	0
1.1.1.23	(-) Iznos nedostajućeg pokrića nekvalitetnih izloženosti ispravkama vrijednosti za bilansne stavke i rezervisanjima za vanbilansne stavke	0

1.1.1.24	(-) Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao dobra aktiva	5,623
1.1.1.25	(-) Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao nekvalitetne izloženosti na koje se ne primjenjuje odbitna stavka od redovnog osnovnog kapitala iz člana 18 tačka 13 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija (nastale prije početka primjene te odluke)	1,024
1.1.1.26	(-) Iznos odbitka minimalne vrijednosti obaveze	
1.1.1.27	(-) Iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke	0
1.1.1.28	(-) Dodatni odbici od redovnog osnovnog kapitala u skladu sa članom 2 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija	0
1.1.1.29	Prelazna usklađivanja za instrumente redovnog osnovnog kapitala koji se nastavljaju priznavati shodno članu 504 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija	0
1.1.1.30	Ostali elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala	479
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL (AT1)	0
1.2	DOPUNSKI KAPITAL (Tier 2)	10,317
1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dopunski kapital	10,317
1.2.2	Opšte ispravke vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardovanim pristupom	0
1.2.3	(-) Recipročna međusobna ulaganja u dopunski kapital	0
1.2.4	(-) Instrumenti dopunskog kapitala subjekata finansijskog sektora ako kreditna institucija nema značajno ulaganje	0
1.2.5	(-) Instrumenti dopunskog kapitala subjekata finansijskog sektora ako kreditna institucija ima značajno ulaganje	0
1.2.7	(-) Dodatni odbici od dopunskog kapitala u skladu sa članom 2 Odluke	0
1.2.8	Prelazna usklađivanja za instrumente dopunskog kapitala koji se nastavljaju priznavati shodno članu 504 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija	0
1.2.9	Ostali elementi ili odbici od dopunskog kapitala	0

3.2 Potpuno usklađivanje i umanjenja koja se primjenjuju na stavke regulatornog kapitala

Ukupna usklađivanja stavki redovnog osnovnog kapitala iznose 6 hiljada eura, i odnosi se na usklađivanja vrednovanja zbog zahtjeva za oprezno (prudencijalno) vrednovanje (AVA) prema jednostavnog principu.

Banka nema sekjuritizovanu imovinu kao ni odbitke po osnovu zaštite novčanih tokova i promjene vrijednosti sopstevnih obaveza.

Ostale odbitne stavke od redovnog osnovnog kapitala čine ostale rezerve (22 hiljade), nematerijalna imovina (2,056 hiljada), pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao dobra aktiva (5,623 hiljade), pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao nekvalitetne izloženosti na koje se ne primjenjuje odbitna stavka od redovnog osnovnog kapitala iz člana 18 tačka 13 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija nastale prije početka primjene te odluke (1,024 hiljade).

Banka u sastavu regulatornog kapitala nema instrumente AT1 kapitala.

Banka ima ukupna ulaganja u instrumente dopunskog kapitala subjekata finansijskog sektora u kojima nema značajno ulaganje u iznosu od 3,800 hiljada.

Prudencijalni filteri koje Banka primjenjuje u skladu sa čl. 14 do 17 Odluke o adekvatnosti kapitala, odnose se na usklađivanja vrednovanja zbog zahtjeva za oprezno (prudencijalno) vrednovanja (AVA). Banka usklađivanja vrednovanja po ovom osnovu izračunava prema jednostavnom principu. Ukupne pozicije Banke koje se mjere po fer vrijednosti, bez obzira da li se odnose na knjigu trgovanja ili ne iznose 5,875 hiljada eura, dok je iznos ovog prudencijalnog filtera 6 hiljada.

3.3 Opis glavnih karakteristika instrumenata redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala, i dopunskog kapitala koji je emitovala Banka

Banka ima 10,241,148 izdatih akcija, nominalne vrijednosti 5.1129 eura. Navede akcije kotirane su na Montenegroberzi AD Podgorica. Sva zainteresovana lica mogu trgovati akcijama Banke na berzi, tj. na slobodnom tržištu akcija. Iznos instrumenata redovnog osnovnog kapitala koji je emitovala Banka iznosi 52,362 hiljada €.

U cilju prikupljanja dodatnog kapitala, Banka je u prethodnom periodu realizovala nekoliko serija subordiniranih obveznica. Ukupno je realizovala četiri emisije obveznica, od čega su tri aktivne, dok je jedna isplaćena. Obveznica koja je dospjela, isplaćena je u decembru 2021. godine. Tada je na naplatu došla prva serija subordiniranih obveznica, koje su emitovane 2014. godine, u

ukupnom iznosu od 10 miliona EUR. Kamatna stopa obveznica emitovanih 2014. godine, iznosila je 6%.

Tabela 8: Dospjela emisija subordinisanog duga

Emisija	Godina emitovanja	Iznos	Godina dospijeća	Kamata
HB01	2014	10,000	2021	6.0%

U ovom trenutku, ukupni iznos subordiniranih obveznica iznosi 17 miliona eura. Emisija navedenih obveznica, odnosno prikupljeni kapital, putem navedenih emisija, uticao je na povećanje dugoročnih izvora finansiranja i učvršćenja pokazatelja kapitalne adekvatnosti Banke.

Navedene serije obveznica emitovane u cilju prikupljanja dopunskog kapitala, a obveznice su plasirane na tržištu kroz tri serije. Prva serija emitovana je u iznosu od 4 miliona eura, emitovana je 2017. godine, druga serija u iznosu od 8 miliona eura, tokom 2019. godine, dok je treća emitovana u 2021. godini, u iznosu od 5 miliona eura. Kamatna stopa vlasnicima obveznica isplaćuje se jednom godišnje, dok se glavnica, sa poslednjom kamatom, isplaćuje na dan dospijeća. U pogledu mogućnosti trgovanja obveznicama Banke, ističemo da se navedenim obveznicama može trgovati na Montenegroberzi AD.

Tabela 9: Pregled aktivnih subordiniranih obveznica

Emisija	God. emitovanja	Iznos	God.dospijeća	Kamata
HB02	2017	4,000	2023	5.9%
HB03	2019	8,000	2026	5.0%
HB04	2021	5,000	2028	4.5%

Kao što se može vidjeti iz tabele, naredna serija obveznica dospijeva 2023. godine, u julu mjesecu, čime će se izloženost banke po ovom osnovu smanjiti za 4 miliona eura, odnosno, subordinirani dug Banke biće umanjen sa 17 na 13 miliona eura.

3.4 Promjena poslovnog modela za portfolio dužničkih hartija od vrijednosti

Upravni odbor Banke donio je Odluku o promjeni poslovnog modela za portfolio dužničkih hartija od vrijednosti. Pored navedenog, Upravni Odbor Banke je usvojio i novu Strategiju trgovanja i investiranja u skladu sa pomenutom Odlukom, a kojom su definisani ciljevi investiranja skoncentrisani prevashodno na formiranje portfelja finansijskih instrumenata na duži rok i ostvarenje stabilnih fiksnih kamatnih prinosa u budućem periodu. Navedena odluka kao i Strategija odobreni su i potvrđeni kako od strane Upravnog, tako i od strane Nadzornog odbora Banke.

Usvajanje navedenih dokumenta proisteklo je zbog značajnih eksternih događaja koji su se odnosili na primjenu nove bankarske regulative u Crnoj Gori, sa značajnim implikacijama na strategiju Banke, upravljanje Bankom, upravljanje kapitalom, upravljanje likvidnošću i druge promjene u cilju uspješne implementacije nove bankarske regulative.

Tokom 2022. godine, Banka je započela sa praćenjem i obračunom određenih pokazatelja likvidnosti (shodno implementaciji nove regulative) i posmatrala njihovo kretanje uporedo sa značajnim rastom depozita Banke. Praćenje je dovelo do razmatranja za drugačijim upravljanjem pozicija likvidnosti, najprije u dijelu sagledavanja stabilnih izvora sredstava i potencijalnih odliva u stresnim scenarijima.

Banka je praćenjem pokazatelja likvidnosti zaključila da su svi značajno iznad propisanih minimalnih vrijednosti i da nijedan nije ugrožen u situaciji stresa (ni u jednom o četiri razvijena scenarija), a paralelno je odlučila da usvoji novi interni pokazatelj koji će pratiti – odnos kredita i depozita, a čiji je maksimalni iznos postavljen na 55%. Razlog uvođenja navedenog pokazatelja je obezbjeđenje dovoljnog nivoa likvidnih sredstava Banke.

Sa promjenama u makroekonomskom okruženju, kao i upravljanju likvidnošću i kapitalnom adekvatnošću, a zatim i usljed potrebe za ostvarenjem zadovoljavajućih prinosa, Banka je došla do zaključka da naredne investicije u hartije od vrijednosti klasifikuje u poslovni model „držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova“. Paralelno, Banka je zaključila da u potpunosti obustavi poslovni model „držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaja“, imajući u vidu sve prethodno opisano kao i namjeru da se svim hartijama od vrijednosti koje su u nadležnosti ALCO i INKOM upravlja u okviru jedinstvenog poslovnog modela.

Usljed otpočinjanja i intenziviranja poslovnog modela „držanje radi prikupljanja“ i prestanka poslovnog modela „držanje radi prikupljanja i prodaja“, a kao posljedica nove Strategije upravljanja hartijama od vrijednosti (i novih poslovnih planova i budžeta za narednu godinu) Banka je zaključila da je došlo do promjene u modelu upravljanja hartijama od vrijednosti u skladu sa IFRS 9.4.4. i IFRS 9B4.4.1, a koje zahtijevaju reklasifikaciju u skladu sa IFRS 9.5.6.1.

U skladu sa IFRS 9B.4.4.1, očekivanje je da će reklasifikacije biti veoma rijetke iz razloga što podrazumijevaju značajne promjene za Banku, početak ili prestanak određenih aktivnosti koje su značajne za poslovanje Banke, odobrenje sa najvišeg nivoa rukovodstva u Banci kao rezultat internih ili eksternih promjena i da su dokazive eksternim stranama.

S tim u vezi, Banka smatra da su svi navedeni uslovi zadovoljeni i da IFRS 9 zahtijeva reklasifikaciju u opisanoj situaciji (shodno Osnovama za zaključivanje IFRS 9.BC4.115). Jedan od glavnih razloga za stav da je reklasifikacija obavezna kada su uslovi ispunjeni jeste obezbjeđenje da finansijski izvještaji vjerodostojno prikazuju način na koji se upravlja finansijskim sredstvima (Osnova za zaključivanje IFRS 9.BC4.113). Uslovi za reklasifikaciju navedeni u IFRS 9B.4.4.1 su ispunjeni imajući u vidu da je Banka odlučila da napusti poslovni model „držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaja“, čime de facto prestaje sa određenom aktivnošću koja je bila izuzetno značajna u ranijem periodu. Navedena izmjena je odobrena od strane najvišeg rukovodstva Banke i to je dokazano usvajanjem Strategije upravljanja hartijama od vrijednosti. Slična promjena se nije desila u prethodnom periodu i Banka smatra da se neće desiti ni u

skorijem budućem periodu, imajući u vidu analizu planova poslovanja i makroekonomskih kretanja.

Na toj osnovi urađena je reklasifikacija cjelokupnog portfolija dužničkih hartija od vrijednosti koje se vrednuju po FVOCI na datum 01.12.2022. godine (a čiji je iznos jednak 140,121 hiljada € na dan 30.11.2022. godine). Navedeno je urađeno u skladu sa IFRS 9.4.4.1, gdje se navodi da u slučaju promjene poslovnog modela dolazi do reklasifikacije svih finansijskih sredstava u istom poslovnom modelu, čime se onemogućavaju reklasifikacije pojedinih finansijskih sredstava usljed promjene namjera menadžmenta sa određenim finansijskim instrumentima (kako je navedeno u IFRS 9.B4.4.3(a)). Prethodno navedeno ukazuje da se radi o promjeni značajnoj za poslovanje Banke, obzirom da postoji uticaj na 17,28% ukupne aktive Banke (posmatrano na dan 30. novembar 2022. godine).

4. PODACI O KAPITALNIM ZAHTJEVIMA I IZNOSI RIZIKOM PONDERISANIH IZLOŽENOSTI

4.1 Procjena adekvatnosti internog kapitala

Proces procjene adekvatnosti internog kapitala (eng. ICAAP), je skup postupaka usmjerenih na osiguranje adekvatnosti internog kapitala Banke.

ICAAP process se sastoji iz sledećih faza:

- Definisane obuhvata, identifikacija i mapiranje rizika;
- Procjena profila;
- Definisane apetita za rizike i Okvira za rizike (RAF –Risk appetite statement);
- Praćenje i izvještavanje;

Banka uzimajući u obzir regulatorne zahtjeve (CBCG, Basel III) u drugom stubu pored regulatorno propisanih obračuna potrebnog kapitala za: kreditni, tržišne i operativne rizike, na osnovu metodologije značajnosti rizika obračunava potrebni kapital i za druge materijalno značajne i za Banku karakteristične rizike. U samu procjenu ostalih rizika je uključena Uprava banke i relevantni menadžeri organizacionih jedinica. Napravljen je spisak i mapa mogućih rizika i vrši se procjena karakterističnih i značajnih za banku.

Rezultat postupka procjene adekvatnosti internog kapitala Banke je sledeći: Banka pored tri regulatorno propisane rizika za koji se obračunava potreban kapital: kreditni, tržišne i operativne, intreno prepoznala još šest rizika za koje se vrši obračun potrebnog kapitala:

- Rezidualni rizik;
- Rizik koncentracije;
- Rizik zemlje;
- Rizik kamatne stope iz bankarske knjige;
- Rizik likvidnosti;
- Strateški rizik.

Na samoj strani kapitala, Banka se oslanja na modifikovani obračun za regulatorni kapital, koji se razlikuje u domenu iznosa tekuće godine koji se zadnjih petnaest godina reinvestira u redovni osnovni kapital (CET1), I koji interna procjena adekvatnosti kapitala prihvata kao sastavni element.

Definicije rizika:

Rezidualni rizik je rizik gubitka za kreditnu instituciju koji nastaje ako su rezultati primjene priznatih tehnika ublažavanja kreditnog rizika kojima se koristi kreditna institucija manje efektivni od očekivanih.

Rizik koncentracije je rizik nastanka negativnih posljedica za kreditnu instituciju zbog postojanja pojedinačne, direktne i indirektno, izloženosti prema jednom licu, grupi povezanih lica odnosno centralnoj ugovornoj strani ili postojanja skupa izloženosti povezanih zajedničkim faktorima rizika.

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke zbog nemogućnosti banke da naplati potraživanja od ovog lica uslijed političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica.

Rizik kamatne stope iz bankarske knjige je rizik koji nastaje kao posljedica mogućih promjena u kamatnim stopama koje utiču na poslove kreditne institucije koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje.

Rizik likvidnosti je rizik da kreditna institucija neće moći da obezbijedi dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će kreditna institucija za izmirivanje dospjelih obaveza morati da pribavi novčana sredstva uz značajne troškove.

Strateški rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke uslijed nepostojanja odgovarajuće politike i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i uslijed promena u okruženju u kome banka posluje ili izostanka odgovarajućeg reagovanja banke na te promjene.

4.2 Izloženost riziku prema vrstama rizika

Hipotekarna banka A.D. Podgorica u okviru I stuba Bazela III izračunava kapitalne zahtjeve za pokriće kreditnih rizika koristeći standardizovani pristup. Regulatorni kapitalni zahtjev za operativni rizik izračunava se primjenom jednostavnog pristupa.

Ukupna izloženost riziku prema vrstama rizika data je u sledećoj tabeli:

Tabela 10: Izloženost riziku prema vrstama rizika

red. br.	OPIS POZICIJE	Iznos
	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU	310,859
1.	IZNOSI RIZIKOM PONDERISANOJ IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU, KREDITNOM RIZIKU DRUGE UGOVORNE STRANE I SLOBODNE ISPORUKE	267,797
2.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU PORAVNANJA	0
3.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI POZICIJSKOM, DEVIZNOM I ROBNOM RIZIKU	0
4.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI OPERATIVNOM RIZIKU	42,583
5.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU ZA PRILAGOĐAVANJE KREDITNOM VREDNOVANJU (CVA)	0
6.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI POVEZAN S VELIKIM IZLOŽENOSTIMA KOJE PROIZLAZE IZ STAVKI U KNJIZI TRGOVANJA	0
7.	OSTALI IZNOSI IZLOŽENOSTI	479

U okviru ostalih iznosa izloženosti prikazan je odgovarajući iznos ublažavanja negativnih efekata prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, koji je propisan u članu 504a Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija.

Ukupan iznos izloženosti instrumentata regulatornog kapitala koji se drže u bilo kojem društvu za osiguranje, društvu za reosiguranje ili holdingu osiguravača koje kreditna institucija ne umanjuje od svog regulatornog kapitala pri izračunavanju kapitalnih zahtjeva na pojedinačnoj i konsolidovanoj osnovi u skladu sa članom 39 Odluke o adekvatnosti kapitala iznosi 100 hiljada, dok je rizikom ponderisani iznos 98 hiljada €.

4.3 Rizikom ponderisana izloženost kreditnom riziku (standardizovani pristup)

Rizikom ponderisana izloženost kreditnom riziku izračunata u skladu sa standardizovanom pristupom iz Glave II, Odjeljka II, Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija, razvrstana prema kategorijama izloženosti prikaza je u sledećoj tabeli.

Tabela 11: Rizikom ponderisana izloženost kreditnom riziku prema kategorijama izloženosti

RED. BR.	OPIS POZICIJE	BRUTO IZLOŽENOST	ISPRAVKE VRIJEDNOSTI / REZERVACIJE/ AVA / NEDOSTAJUĆE POKRIĆE NI ISPRAVKAMA	IZLOŽENOST UMANJENA ZA ISPRAVKE VRIJEDNOSTI / REZERVACIJE	IZNOS RIZIKOM PONDERISANE IZLOŽENOSTI NAKON PRIMJENE DODATNOG PONDERA ZA SME I ZA INFRASTRUKTURNE PROJEKTE
----------	---------------	------------------	---	---	--

1.	ukupna izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	443,015	1,309	441,706	15,647
2.	ukupna izloženost prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	0	0	0	0
3.	ukupna izloženost prema subjektima javnog sektora	139	10	129	129
4.	ukupna izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	1,556	8	1,548	0
5.	ukupna izloženost prema međunarodnim organizacijama	4,008	20	3,988	0
6.	ukupna izloženost prema institucijama	51,211	522	50,689	24,399
7.	ukupna izloženost prema privrednim društvima	100,097	6,613	93,484	84,880
8.	ukupna izloženost prema <i>retail-u</i>	94,373	3,107	91,266	64,019
9.	ukupne izloženosti obezbijeđene stambenim nepokretnostima	35,561	1,701	33,860	11,761
10.	ukupne izloženosti obezbijeđene poslovnim nepokretnostima	37,944	2,949	34,995	12,563
11.	izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	8,713	6,482	2,230	2,375
12.	ukupne visokorizične izloženosti	5,269	1,095	4,174	6,261
13.	ukupna izloženost prema institucijama i privrednim društvima koje imaju kratkoročnu kreditnu procjenu	0	0	0	0
14.	izloženosti u obliku udjela ili akcija u subjekte zajedničkog ulaganja (CIU)	5,531	111	5,420	8,130

15.	vlasnička ulaganja	344	7	337	337
16.	ukupna izloženost prema ostalim stavkama aktive	55,569	3,586	51,983	20,373
I	UKUPNE BILANSNE IZLOŽENOSTI	843,330	27,520	815,809	250,875
1.	ukupna izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	0	0	0	0
2.	ukupna izloženost prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	0	0	0	0
3.	ukupna izloženost prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0
4.	ukupna izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0
5.	ukupna izloženost prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0
6.	ukupna izloženost prema institucijama	0	0	0	0
7.	ukupna izloženost prema privrednim društvima	51.560	1,235	50,325	14,446
8.	ukupna izloženost prema <i>retail-u</i>	30,409	862	29,547	1,165
9.	ukupne izloženosti obezbijeđene stambenim nepokretnostima	3,222	209	3,013	327
10.	ukupne izloženosti obezbijeđene poslovnim nepokretnostima	8,308	304	8,004	596
11.	izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	44	31	13	1
12.	ukupne visokorizične izloženosti	148	14	134	45
13.	ukupna izloženost prema institucijama i privrednim društvima koje imaju	0	0	0	0

	kratkoročnu kreditnu procjenu				
14.	izloženosti u obliku udjela ili akcija u subjekte zajedničkog ulaganja (CIU)	0	0	0	0
15.	ukupna izloženost prema ostalim stavkama aktive	1,223	41	1.182	344
II	UKUPNE VANBILANSNE IZLOŽENOSTI	94,914	2,696	92,218	16,923

4.4 Zaštitni slojevi kapitala

Banka je, u skladu sa regulatornim zahtjevima, dužna osigurati ispunjavanje sledećih zaštitnih slojeva redovnog osnovnog kapitala:

- bafer za očuvanje kapitala - 0.625% ukupne izloženosti rizicima
- bafer za strukturni sistemski rizik – 1.5%
- kontraciklični bafer kapitala (specifična stopa) – 0%
- bafer za ostale sistemski važne (OSV) kreditne institucije – 2%

Kombinovani bafer koji se primjenjuje na Banku iznosi 2.625%.

Banka zadovoljava sve zahtjeve za održavanjem potrebnog nivoa regulatornog kapitala. Podaci o koeficijentima kapitalne adekvatnosti dati su u dijelu 'Ključni indikatori'.

5. PODACI O IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU DRUGE UGOVORNE STRANE

Banka nema izloženosti po osnovu kojih bi bila izložena riziku druge ugovorne strane.

6. PODACI O KONTRACIKLIČNOM BAFERU KAPITALA

Odlukom o stopi kontracikličnog bafera kapitala za četvrti kvartal 2022. godine, a u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama („Sl. list Crne Gore“ br. 72/19, 82/20, 8/21), Centralna banka Crne Gore odredila je stopu kontracikličnog bafera kapitala za četvrti kvartal 2022. godine. Stopa je određena na nivou od 0%. Stopa od 0% odnosi se na teritoriju Crne Gore tj. na relevantne izloženosti kreditnih institucija u Crnoj Gori, a u skladu sa članom 147 Zakona o kreditnim institucijama.

Iznos specifičnog kontracikličnog bafera kapitala Banke iznosi 0%.

Tabela 12: Geografska distribucija iznosa izloženosti koja se koristi kao osnova za izračunavanje specifičnog kontracikličnog bafera

Država	Izloženost
ANDORA	428,58
AUSTRIJA	1,253.67
AZERBEJDŽAN	195.83
BELGIJA	5.89
BOSNA I HERCEGOVINA	673.26
BUGARSKA	679.72
ČEŠKA	611.53
ČILE	157.22
CRNA GORA	189,269.61
DANSKA	1,013.50
ESTONIJA	1,009.36
FRANCUSKA	2,297.69
GRČKA	1,294.13
GRUZIJA	386.49
HRVATSKA	9,561.06
IRSKA	409.99
ITALIJA	3,556.12
JAPAN	453.64
JUŽNOAFRIČKA REPUBLIKA	3.50
KAZAHSTAN	193.99
KOSOVO	3.19
LIBAN	89.20
LITVANIJA	857.80
LUKSEMBURG	8,610.73
MAĐARSKA	1,159.55
MAKEDONIJA	4,022.52
MAROKO	431.72
MEKSIKO	941.29
HOLANDIJA	3,244.34
NJEMAČKA	3,151.34
OMAN	474.72
POLJSKA	1,679.74
RUMUNIJA	2,344.96
RUSIJA	1,415.23
SAN MARINO	397.36
SJEDINJENE AMERICKE DRZAVE	550.00
SLOVAČKA	288.47
SLOVENIJA	123.53

ŠPANIJA	1,173.78
SRBIJA	2,457.23
TURSKA	4,192.79
UJEDINJENO KRALJEVSTVO	1,274.52
UKRAJINA	45.07

7. PODACI O IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU I RIZIKU RAZVODNJAVANJA

Dospjelo nenaplaćeno potraživanje je izloženost kod koje je kreditna institucija utvrdila da dužnik nije ispunio bilo koji iznos glavnice, kamata ili naknade na dan dospijeća. Bez obzira na to je li dužnik u kašnjenju dužem od 90 dana za dio obveze koja proizlazi iz određenoga ugovornog odnosa ili za sve obveze koje proizlaze iz toga ugovornog odnosa (status neispunjavanja obaveza), cjelokupno potraživanje koje kreditna institucija ima prema tom dužniku, a koja proizlaze iz toga ugovornog odnosa, smatraju se dospjelim nenaplaćenim potraživanjima.

Umanjeno potraživanje je svako potraživanje za koje je klasifikovano u stage 3 u skladu sa MSFI 9.

Tabela 13: Kvalitetna aktiva i povezane rezervacije

	Kvalitetna aktiva				
	Iznos	Ispravka vrijednosti	Rezervacije	Akumulirani djelimični otpisi	Primljeni kolaterali i finansijska jemstva
Kreditni	242,154	7,500	7,783	0	4,141
Kreditne institucije	9,618	142	146	0	0
Nefinansijska privredna društva	123,639	4,788	6,448	0	1,349
Stanovništvo	107,333	2,530	1,094	0	2,683
Ostalo	1,563	39	96	0	109
Dužničke hartije od vrijednosti	199,667	2,533	1,592	0	0
Opšte države	145,804	726	854	0	0
Kreditne institucije	13,135	114	70	0	0
Nefinansijska privredna društva	35,041	1,653	623	0	0
Ostalo	5,687	40	45	0	0
Vanbilansne izloženosti	90,708	631	2,287	0	8,040
Kreditne institucije	0	0	0	0	0
Nefinansijska privredna društva	80,695	559	2,189	0	7,366
Stanovništvo	9,637	70	76	0	672
Ostalo	377	2	22	0	1

Tabela 14: Nekvalitetna aktiva i povezane rezervacije

	Nekvalitetna aktiva				
	Iznos	Ispravka vrijednosti	Rezervacije	Akumulirani djelimični otpisi	Primljeni kolaterali i finansijska jamstva
Kreditni	18,318	7,146	7,141	0	362
Kreditne institucije	0	0	0	0	0
Nefinansijska privredna društva	11,675	3,916	3,938	0	29
Stanovništvo	6,521	3,192	3,170	0	333
Ostalo	122	38	33	0	0
Dužničke hartije od vrijednosti	5,500	2,094	1,492	0	0
Opšte države	1,280	750	546	0	0
Kreditne institucije	0	0	0	0	0
Nefinansijska privredna društva	4,220	1,344	946	0	0
Ostalo	0	0	0	0	0
Vanbilansne izloženosti	4,206	56	235	0	3,240
Kreditne institucije	0	0	0	0	0
Nefinansijska privredna društva	4,054	26	193	0	3,230
Stanovništvo	151	31	42	0	10
Ostalo	2	0	1	0	0

Tabela 15: Krediti u statusu neispunjavanja obaveza

	Status neispunjavanja obaveza				
	Iznos	Ispravka vrijednosti	Rezervacije	Akumulirani djelimični otpisi	Primljeni kolaterali i finansijska jamstva
Kreditni	7,413	4,922	4,883	0	8
Kreditne institucije	0	0	0	0	0
Nefinansijska privredna društva	4,049	2,298	2,323	0	0
Stanovništvo	3,348	2,610	2,548	0	8
Ostalo	16	13	12	0	0

Tabela 16: Dospijeće izloženosti

	Bruto vrijednost izloženosti			
	<1 godina	1-5 godina	>5 godina	Ukupno
Kreditni	74,682	110,602	75,188	260,472
Dužničke hartije od vrijednosti	59,514	107,069	38,584	205,167

Tabela 17: Restrukturirani krediti

	Restrukturirani krediti					
	Bruto iznos		Ispravke vrijednosti	Rezervacije	Akumulirani djelimični otpisi	Primljeni kolaterali i finansijska jamstva
	Kvalitetna aktiva	Nekvalitetna aktiva				
Kredit	5,301	1,441	991	904	0	75
Kreditne institucije	0	0	0	0	0	0
Nefinansijska privredna društva	4,359	1,341	873	817	0	0
Stanovništvo	941	100	118	87	0	75
Ostalo	0	0	0	0	0	0

Tabela 18: Podjela kreditnih izloženosti prema vrsti djelatnosti

Djelatnost	Bruto izloženost		Ispravka vrijednosti	Rezervacije
	Kvalitetna aktiva	Nekvalitetna aktiva		
Fizička lica	97,832	6,476	4,976	3,904
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	46,438	2,043	2,525	3,018
Građevinarstvo	21,013	2,699	1,967	2,205
Usluge pružanja smještaja i ishrane	16,114	2,317	1,173	1,709
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	11,444	0	254	263
Nerezidenti	9,501	45	746	360
Poslovanje nekretninama	7,186	24	484	492
Snabdijevanje električnom energijom	6,440	0	455	451
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	5,531	605	202	273
Saobraćaj i skladištenje	5,403	293	346	446
Prerađivačka industrija	3,831	903	512	681
Vađenje rude i kamena	4,365	252	89	93
Informisanje i komunikacije	3,080	18	29	104
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	629	1,873	550	419
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	579	664	257	289
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	826	3	41	60
Snabdijevanje vodom	757	0	10	53
Ostale uslužne djelatnosti	658	37	2	45
Zdravstvo i socijalna zaštita	380	6	26	27
Obrazovanje	147	59	1	34

Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	0	0	0	0
Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	0	0	0	0
Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0	0
UKUPNO	242,154	18,318	14,645	14,925

Tabela 19: Podjela kreditnih izloženosti prema geografskom području

Geografsko područje	Bruto izloženost		Ispravka vrijednosti	Rezervacije
	Kvalitetna aktiva	Nekvalitetna aktiva		
Podgorica	157,555	11,824	10,003	9,852
Nikšić	19,620	797	1,208	1,283
Tivat	11,551	168	443	524
B. Polje	8,302	1,437	792	747
Bar	9,407	21	123	216
Kotor	8,362	637	269	340
Budva	6,598	1,863	727	765
H. Novi	5,400	742	398	500
Berane	4,253	389	273	300
Ulcinj	4,271	141	155	165
Cetinje	3,324	137	144	121
Danilovgrad	2,112	161	84	99
Žabljak	1,400	3	26	12
UKUPNO	242,154	18,318	14,645	14,925

Tabela 20: Računovodstveno dospjela potraživanja po osnovama obaveze

Potraživanje	Iznos
Glavnica	4,271.33
Kamata	1,174.45
Naknada	494.29

7.1 Opis pristupa i metoda koje Banka koristi radi utvrđivanja ispravki vrijednosti za kreditni rizik

Utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka vrši se u skladu sa Standardom, Odlukom o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije kao i internim aktom Procedura za vrednovanje finansijskih sredstava u skladu sa MSFI 9.

Svi finansijski instrumenti koji nose kreditni rizik razvrstavaju se u tri nivoa (stage-a):

Stage 1: Finansijski instrumenti kod kojih nema značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta od trenutka inicijalnog priznavanja ili koji imaju nizak kreditni rizik na dan izveštavanja;

Stage 2: Finansijski instrumenti kod kojih je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta ali ne postoji objektivan dokaz o kreditnom gubitku;

Stage 3: Finansijska imovina za koju postoje objektivni dokazi o obezvređenjuna dan izveštavanja

Obezvređenje, odnosno izračun očekivanih kreditnih gubitaka za jednogodišnji period vrši se za one izloženosti koje se nalaze u stage-u 1, dok se za izloženosti koje se nalaze u stage-u 2 i 3 vrši obračun očekivanih kreditnih gubitaka za čitav period do dospeljeća instrumenta. Obezvrijeđenje se radi na kolektivnoj i individualnoj osnovi.

Obezvrijeđenje na individualnoj osnovi (Individual assessment) radi se za sve dužničke instrumente (državne ili korporativne obveznice) za koje ne postoji rejting međunarodno priznate rejting agencije, kao i za sva novčana sredstva/depozite date bankama ili drugim finansijskim institucijama koje ne postoji rejting međunarodno priznate rejting agencije. Na individualnoj osnovi se minimalno obezvrijeđuju i kreditna potraživanja kod kojih postoji izloženosti prema dužniku ili grupi povezanih lica od preko 300 hiljada € i objektivni dokaz obezvrijeđenja za koji su kriterijumi definisani Procedurom za vrednovanje finansijskih sredstava u skladu sa MSFI 9. Ostale izloženosti obezvrijeđuju se na kolektivnoj osnovi.

8. PODACI O OPTEREĆENOJ I NEOPTEREĆENOJ IMOVINI

Ne postoji imovna Banke koja služi kao bilo kakva vrsta zaloge ili opterećenja za bilo koju bančinu transakciju. Ne postoje ni hartije od vrijednosti koje je Banka založila, ili koje podliježu nekom obliku osiguranja ili služi na bilo koji način kreditnom poboljšanju bilansnih pozicija Banke.

Na 31.12.2022. godine, Banka je, u svojim knjigama, imala oko 70.176 hiljada eura obveznica koje su mogle poslužiti kao određena vrsta obezbjeđenja za obavljanje REPO poslova.

9. PODACI O PRIMJENI STANDARDIZOVANOG PRISTUPA

Banka prilikom primjene standardizovanog pristupa za mjerenje i obračun potrebnog kapitala za kreditni rizik koristi rejtinge sledećih institucija za procjenu kreditnog rizika (ECAI):

- S&P Global Ratings;
- Fitch Ratings;
- Moody's Investors Service.

Razlozi primjene rejtinga navedenih agencija su ti što se radi o tri najznačanije rejting agencije u svijetu, čije usluge koriste respektabilne finansijske institucije, kao i to što se radi rejting agencijama koje su priznate od strane Centralne banke Crne Gore.

Kategorije izloženosti na koje se trenutno primjenju rejtinzi navedenih agencija su:

- Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama;
- Izloženosti prema institucijama;
- Izloženosti prema privrednim društvima.

Raspored oznaka rejtinga u stepene kreditnog kvaliteta vrši se u skladu sa sledećom tabelom:

Tabela 21: Raspored oznaka rejtinga u stepene kreditnog kvaliteta*

Vrsta rejtinga	Stepen kreditnog kvaliteta	Oznaka rejtinga		
		Standard&Poor's	Moody's	Fitch
Dugoročni kreditni rejting	1	AAA do AA-	Aaa do Aa 3	AAA do AA-
	2	A+ do A-	A1 do A3	A+ do A-
	3	BBB+ do BBB-	Baa 1 do Baa 3	BBB+ do BBB-
	4	BB+ do BB-	Ba 1 do Ba 3	BB+ do BB-
	5	B+ do B-	B1 do B 3	B+ do B-
	6	CCC+ i niži	Caa 1 i niži	CCC+ i niži
Kratkoročni kreditni rejting	1	A-1+, A-1	P-1	F1+, F1
	2	A-2	P-2	F2
	3	A-3	P-3	F3
	4	Svi kratkoročni rejtinzi niži od A-3	NP	Svi kratkoročni rejtinzi niži od F3
	5	-	-	-
	6	-	-	-

*Tabela je preuzeta sa [sajta](#) Centralne banke Crne Gore.

Vrijednosti izloženosti prema kategoriji izloženosti u skladu sa standardizovanim pristupom prikazani su u dijelu 4.3 dokumenta.

10. PODACI O IZLOŽENOSTI TRŽIŠNOM RIZIKU

U okviru tržišnih rizika, Banka je izložena deviznom riziku za koji kapitalni zahtjev računa primjenjujući standardizovani. Kapitalni zahtjev za devizni rizik prema standardizovanom pristupu izračunava se tako što se zbir ukupne neto devizne pozicije kreditne institucije i njene neto pozicije u zlatu, konvertovanih u EUR valuti po važećem spot deviznom kursu, pomnoži

ponderom 8%. Zbog niskog iznosa neto dezivne pozicije na dan 31.12.2022. godine ukupna izloženost deviznom riziku iznosi 0.

11. KAPITALNI ZAHTJEV ZA OPERATIVNI RIZIK

Kapitalni zahtjev za operativni rizik računa se primjenom jednostavnog pristupa (BIA) u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija, na način što se primjeni stopa od 15% na trogodišnji prosjek relevantnog pokazatelja.

Banka izračunava trogodišnji prosjek relevantnog pokazatelja na osnovu podataka za posljednja tri dvanaestomjesečna perioda na kraju poslovne godine, na osnovu revidiranih finansijskih izvještaja. Relevantni pokazatelj čine sledeći elementi:

- kamatni i slični prihodi;
- kamatni i slični rashodi;
- prihodi od akcija i ostalih hartija od vrijednosti sa varijabilnim/fiksnim prihodom;
- prihodi od naknada i provizija;
- rashodi od naknada i provizija;
- neto dobit ili gubitak iz finansijskog poslovanja;
- ostali prihodi iz redovnog poslovanja.

Zahtjev za kapitalom, odnosno ukupan iznos izloženosti operativnom riziku primjenom BIA pristupa dat je u dijelu 4.2 dokumenta.

12. PODACI O KLJUČNIM INDIKATORIMA

Podaci o ključnim indikatorima dati su tabeli 22.

Tabela 22: Ključni indikatori

Red. br	OPIS POZICIJE	Iznos
1.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU	310,859
2.	KOEFICIJENT REDOVNOG OSNOVNOG KAPITALA (CET1)	15.49%
3.	KOEFICIJENT OSNOVNOG KAPITALA (TIER 1)	15.49%
4.	KOEFICIJENT UKUPNOG KAPITALA (TCR)	18.81%
5.	ZAHTJEV ZA KOMBINOVANI BAFER	2.625%
6.	KOEFICIJENT FINANSIJSKOG LEVERIDŽA	5.69%
7.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI U SKLADU SA ČLANOM 496. OAKKI	845,735
8.	PROSJEK KOEFICIJENATA LIKVIDNE POKRIVENOSTI TOKOM PRETHODNIH 12 MJESECI	318%
9.	PROSJEK LIKVIDNE AKTIVE TOKOM TOKOM PRETHODNIH 12 MJESECI	372,556
10.	PROSJEK PRILIVA PO OSNOVU LIKVIDNOSTI TOKOM PRETHODNIH 12 MJESECI	36,594
11.	PROSJEK ODLIVA PO OSNOVU LIKVIDNOSTI TOKOM PRETHODNIH 12 MJESECI	153,606
12.	PROSJEK NETO ODLIVA PO OSNOVU LIKVIDNOSTI TOKOM PRETHODNIH 12 MJESECI	117,012

13. IZLOŽENOST RIZIKU KAMATNE STOPE IZ BANKARSKE KNJIGE

Upravljanje rizikom kamatne stope iz bankarske knjige prikazano je i u dijelu 2.4 dokumenta. Mjerenje IRRBB rizika se vrši sa dva aspekta: uticaja na ekonomsku vrijednost kapitala i neto kamatni prihod.

Tabela 23: Promjena ekonomske vrijednosti kapitala u šest scenarija

Scenario	Δ EVE	Regulatorni kapital	Procenat u odnosu na regulatorni kapital
Paralelni šok rasta	- 252.75	58,466	-0.43%
Paralelni šok pada	40.71		0.07%
Šok izravnjanja (<i>engl. flattener</i>)	1,909.38		3.27%
Šok nakošenja (<i>engl. steepener</i>)	- 1,949.06		-3.33%
Šok rasta kratkoročnih kamatnih stopa	- 1,826.00		-3.12%
Šok pada kratkoročnih kamatnih stopa	1,851.72		3.17%

Najveći uticaj na ekonomsku vrijednosti kapitala ima šok nakošenja u kojem se ekonomska vrijednost kapitala smanjuje za 1,949.06 hiljada €, što čini 3.33% vrijednosti regulatornog kapitala Banke. Navedena vrijednost je znatno iznad zakonski propisanog limita od 20%.

Promjena neto kamatnog prihoda usled stresnog povećanja kamatnih stopa od 100bp iznosila bi -1,140.27 hiljada €.

Prilikom izračuna promjene ekonomske vrijednosti kapitala, Banka vrši modeliranje avista depozita (NMD) kako bi utvrdila njihovu stabilnost, uzima u obzir mogućnost razoročenja oročenih depozita, kao i kašnjenja u otplati kredita.

14. PODACI O IZLOŽENOSTIMA POZICIJAMA SEKJURITIZACIJE

Banka nema sekjuritizovane pozicije u svojim knjigama.

15. PODACI U VEZI POLITIKE PRIMANJA

15.1 Politika primanja

Politika primanja podstiče adekvatno i efikasno upravljanje rizicima te ne podstiče preuzimanje rizika koje prelazi nivo prihvatljivog rizika za Banku, uzima u obzir finansijsko stanje Banke te je u skladu sa opštom strategijom, ciljevima, vrijednostima, dugoročnim interesima Banke i mjerama za sprječavanje sukoba interesa.

Politika primanja koju je Banka usvojila predstavlja okvirni i temeljni dokument Banke koji utvrđuje sve vrste primanja i odnosi se na sve zaposlene Banke, uključujući Upravni odbor i Nadzorni odbor Banke.

Nadzorni odbor ima sljedeća ovlaštenja:

- daje saglasnost na Politiku primanja;
- nadzire sprovođenje Politike primanja;
- donosi i periodično provjerava opšta načela Politike primanja;
- redovno provjerava adekvatnost Politike i praksi primanja i, ako je potrebno, daje predloge za promjenu sa predlogom plana za otklanjanje utvrđenih nedostataka ;
- procjenjuje mehanizme i sisteme usvojene radi obezbjeđivanja da Politika primanja pravilno uzima u obzir rizični profil i strukturu kapitala, da je usklađena sa opštom strategijom, ciljevima, korporativnom kulturom i dugoročnim interesima Banke i da promoviše zdravo i efikasno upravljanje rizicima;
- najmanje jednom godišnje obezbjeđuje sveobuhvatnu i nezavisnu reviziju usklađenosti stvarnih primanja sa Politikom i praksom primanja;
- procjenjuje ostvarivanje ciljeva Politike primanja i potrebe naknadnog prilagođavanja, uključujući primjenu povraćaja primanja;
- analizira moguća scenarija u cilju utvrđivanja uticaja eksternih i internih događaja na politike i prakse primanja;
- testira kriterijume za dodjelu varijabilnih primanja prije njihovog utvrđivanja i dodjele;
- daje saglasnost za izuzeće od utvrđenih pravila Politike primanja koje bi se primjenjivalo u odnosu na pojedinog zaposlenog koji ima značajan uticaj na rizični profil kreditne institucije;
- donosi odluku o maksimalnom iznosu varijabilnih primanja koji se utvrđuje za sve zaposlene Banke u poslovnoj godini za određeni period procjene;
- donosi odluku na pojedinačnoj osnovi o primanjima članova Upravnog odbora;
- donosi odluke i nadzire sprovođenje odluka o nagrađivanju višeg rukovodstva u Banci;
- nadgleda i prati primanja lica koja rukovode kontrolnim funkcijama;
- donosi odluku o smanjenju ili ukidanju varijabilnih primanja zaposlenima, uključujući primjenu povraćaja varijabilnih primanja, ako dođe do značajnog narušavanja uspješnosti ili ostvarivanja gubitka Banke;
- donosi odluku o dodjeli otpremnina, uključujući maksimalan iznos ili kriterijume za određivanje tih iznosa koji se mogu dodijeliti kao otpremnina zaposlenima;
- najmanje jednom godišnje preispituje i prati sprovođenje Politike primanja;
- obavlja druge poslove u skladu sa Politikom primanja i relevantnim propisima.

Upravni odbor ima sljedeća ovlaštenja:

- usvaja Politiku primanja;
- određuje fiksna i varijabilna primanja zaposlenih koji nisu u krugu lica koje čine više rukovodstvo;
- obavlja druge poslove u skladu sa Politikom primanja i relevantnim propisima.

Rukovodilac Službe za upravljanje ljudskim resursima ima sljedeće uloge:

- učestvuje u izradi i procjeni Politike primanja, uključujući strukturu primanja, nivo nagrađivanja i programe podsticaja, aktivno učestvuje u kreiranju bonusnih shema;
- daje odgovarajuće prijedloge i izvještaje vezane za potrebe odlučivanja nadležnih organa i relevantnih funkcija;
- obavlja druge poslove u skladu sa Politikom primanja i relevantnim propisima.

Služba za kontrolu rizika:

- učestvuje u određivanju odgovarajućih kriterijuma za usklađivanje varijabilnih primanja zavisno od uspješnosti Banke i rizika kojima je izložena, uključujući povraćaj primanja,
- učestvuje u procjeni načina na koji struktura varijabilnih primanja utiče na rizični profil i kulturu rizika Banke,
- učestvuje u procjeni podataka o usklađivanju varijabilnih primanja sa rizicima zajedno sa Nadzornim odborom

Direktor Službe za praćenje usklađenosti poslovanja:

- vrši analizu uticaja Politike primanja na usklađenost Banke sa propisima i kulturom rizika.

Odjeljenje interne revizije:

- vrši nezavisnu provjeru primjene i uticaja Politike primanja na rizični profil Banke, kao i načina na koji se sprovodi Politika primanja.

Ovlašćenja Skupštine akcionara

- Skupština akcionara Banke donosi odluke o naknadama članova Nadzornog odbora.

15.2 Kriterijumi za procjenu radne uspješnosti

Svakom zaposlenom se na početku perioda ocjenjivanja, definiše lični set ciljeva radne uspješnosti koji opisuju očekivane rezultate koje zaposleni moraju postići.

Svaki cilj dogovara se između zaposlenog i nadređenog rukovodioca. Ciljevi se sastoje od odgovarajućeg odnosa kvantitativnih i kvalitativnih kriterijuma. Ciljevi moraju biti postavljeni na način da zaposleni, svojim radom, mogu imati uticaj na njihovo ostvarenje.

Zaposleni koji rade u organizacionim jedinicama i na radnim mjestima u direktnom kontaktu sa klijentima i imaju većinu ciljeva vezanih za prodaju proizvoda i usluga, moraju imati barem 40% kvalitativnih ciljeva u ukupnim ciljevima.

Neki od kvalitativnih kriterijuma za procjenu radne uspješnosti, zavisno od radnog mjesta zaposlenog su:

- Znanje;

- Upravljanje rizicima;
- Upravljanje ljudima;
- Izvršenje i pouzdanost;
- Timski rad;
- Odnos prema klijentu;
- Ostvarivanje strateških ciljeva;
- Zadovoljstvo klijenata;
- Pridržavanje politike upravljanja rizicima;
- Usklađenost sa propisima i internim aktima;
- Liderstvo;
- Kreativnost;
- Motivacija i saradnja sa drugim poslovnim jedinicama, kontrolnim i korporativnim funkcijama;
- Usklađenost sa propisima i internim aktima;
- Drugi slični kriterijumi.

Pojedinačni kvantitativni i kvalitativni kriterijumi za procjenu radne uspješnosti, kao i KPI-jevi, mogu se propisati procedurom koja se može donijeti na osnovu ove Politike primanja.

Ciljevi za članove Upravnog odbora Banke određuju se na osnovu smjernica akcionara Banke, a odobrava ih Nadzorni odbor Banke. Članovi Upravnog odbora koji su odgovorni za izvršenje strategije, poslovni razvoj ili projekte na nivou Banke, mogu usklađivati ciljeve među raznim grupama učesnika. Ciljevi za članove Upravnog odbora se kreiraju takođe na bazi preporuka funkcija kontrolinga, ljudskih resursa i upravljanja rizicima koje su usklađene sa strateškim ciljevima Banke.

Zaposleni koji obavljaju posao kontrolnih funkcija (upravljanje rizicima, usklađenost, sprječavanje pranja novca i finasiranja terorizma i interna revizija) trebaju imati ciljeve povezane s njihovom funkcijom, nezavisne o učinku poslovnih jedinica koje kontrolišu. Njihovi ciljevi ne smiju kompromitovati objektivnost koja je potrebna za kvalitetno obavljanje njihovog posla.

15.3 Fiksna i varijabilna primanja

Fiksna primanja prvenstveno odražavaju odgovarajuće profesionalno iskustvo i odgovornosti koje proizlaze iz opisa poslova radnog mjesta pojedinog zaposlenog i ne zavise isključivo od uspješnosti.

Varijabilna primanja su sva primanja, novčana i nenovčana, koja se isplaćuju zavisno od uspješnosti. Uspješnost podrazumijeva da se nadmaši očekivani standard, mora biti održiva i prilagođena rizicima.

Kriterijumi za određivanje i isplatu varijabilnih primanja na nivou Banke, organizacionih jedinica i zaposlenih, povezani su sa stepenom ostvarivanja unaprijed zadatih ciljeva u periodu

ocjenjivanja. Varijabilna primanja vezana su za održivost i ne smiju podsticati pretjerano preuzimanje rizika.

Ciljevi i varijabilno nagrađivanje povezani su sa strateškim indikatorima, sklonošću preuzimanja rizika, vrijednostima i dugoročnim interesima Banke.

Varijabilna primanja će se dodijeliti i isplatiti samo u slučaju da je takva isplata održiva u odnosu na finansijsku situaciju i opravdana u odnosu na ostvareni rezultat pojedine organizacione jedinice, odnosno pojedinog zaposlenog. U slučaju da isplata nije održiva ili da ne odražava učinak, takva varijabilna nagrada neće biti isplaćena. Povezana su sa održivošću i isplate ne treba da promovišu nikakve podsticaje za pretjerano preuzimanje rizika ili nepoštenu prodaju proizvoda.

Varijabilna primanja će se dodijeliti i isplatiti samo u slučaju da je takva isplata održiva u odnosu na finansijsku situaciju i opravdana u odnosu na ostvareni rezultat pojedine organizacione jedinice, odnosno pojedinog zaposlenog. U slučaju da isplata nije održiva ili da ne odražava učinak, takva varijabilna nagrada neće biti isplaćena. Povezana su sa održivošću i isplate ne treba da promovišu nikakve podsticaje za pretjerano preuzimanje rizika ili nepoštenu prodaju proizvoda.

Prilikom strukturiranja primanja za pojedine organizacione jedinice, radna mjesta ili niveoe rukovođenja, posebna pažnja će se posvetiti zdravom odnosu između fiksnih i varijabilnih primanja na način da ne postoji zavisnost zaposlenih od varijabilnih primanja, odnosno da fiksni dio svojom visinom bude određen na način da omogućava neisplaćivanje varijabilnog dijela primanja.

Struktura primanja, odnosno odnos između varijabilnih i fiksnih primanja određeni su posebnim pravilnicima i odlukama, ugovorom o radu za pojedine kategorije zaposlenih ili posebnim šemama. Maksimalni iznos varijabilnog dijela primanja ne smije prelaziti iznos fiksnog dijela ukupnih primanja zaposlenih na nivou godine.

Kreditna institucija može da odredi različite odnose između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih primanja za različite organizacione jedinice, kontrolne funkcije i različite kategorije zaposlenih, a u izuzetnim i opravdanim slučajevima i za pojedinačne zaposlene u okviru iste kategorije, ali tako da se iznos varijabilnog dijela kreće po pravilu do 30% fiksnog dijela ukupnih primanja.

Navedeni odnos je određen je na način da omogućava fleksibilno sprovođenje Politike primanja i da ne podstiče zaposlene na preuzimanje rizika koje prelazi nivo prihvatljivog rizika za Banku zbog zavisnosti zaposlenog od varijabilnih primanja.

Ostvareni odnos između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih primanja računa se kao zbir svih varijabilnih primanja koji su dodijeljeni za posljednji period procjene, podijeljen sa zbirom fiksnih primanja koji su dodijeljeni za isti period.

15.4 Kvantitativni podaci o primanjima

Tabela 24: Podaci o primanjima prema oblastima poslovanja

Vrsta primanja	Upravni odbor	Nadzorni odbor	Više rukovodstvo	Poslovanje sa stanovništvom	Poslovanje sa pravnim licima	Kontrolne funkcije	Ostali zaposleni
Fiksna	477.07	54.19	316.68	692.13	500.87	104.61	1,487.56
Varijabilna	463.90	-	21.33	25.74	12.83	11.64	72.18
Ukupna	940.97	54.19	338.01	654.87	513.70	116.25	1,559.74

Tabela 25: Podaci o otpremnimama

Vrsta primanja	Upravni odbor	Nadzorni odbor	Više rukovodstvo	Zaposleni koji imaju značajan uticaj na rizični profil Banke
otpremnine dodijeljene u prethodnim periodima koje su isplaćene tokom finansijske godine	/	/	/	/
broj zaposlenih kojima su isplaćene otpremnine	/	/	/	/
broj otpremnina koje su dodijeljene tokom finansijske godine: najveća isplata koja je dodijeljena jednom licu	/	/	/	/
od čega: otpremnine isplaćene u toku godine	/	/	/	/
od čega: odgođene	/	/	/	/
broj zaposlenih kojima su isplaćene otpremnine	/	/	/	/
najveći iznos otpremnine isplaćen jednom licu	/	/	/	/
Ukupan iznos isplaćenih otpremnina:	/	/	/	/
Ukupan broj zaposlenih kojima su isplaćene otpremnine:	/	/	/	/

Tabela 26: Struktura fiksnih i varijabilnih primanja

Vrsta primanja	Upravni odbor	Nadzorni odbor	Ostalo više rukovodstvo	Zaposleni koji imaju značajan uticaj na rizični profil Banke
Broj zaposlenih	5	5	24	15
Fiksna primanja:	477.07	54.19	489.18	396.38
od čega: gotovi novac	477.07	54.19	489.18	396.38
od čega: akcije	/	/	/	/
od čega: ostali finansijski instrumenti	/	/	/	/

od čega: ostalo	/	/	/	/
Varijabilna primanja:	463.90	/	18.06	14.27
od čega: gotovi novac	463.90	/	18.06	14.27
od čega: odložena primanja	/	/	/	/
od čega: akcije	/	/	/	/
od čega: ostali finansijski instrumenti	/	/	/	/
od čega: ostalo	/	/	/	/
Ukupno:	940.97	54.19	507.25	410.65

Tabela 27: Primanja po razredima

Razred primanja	Broj zaposlenih
50k-75k	4
75k-100k	0
100k-125k	0
125k-150k	0
150k-175k	0
175k-200k	0
>200k	1

16. PODACI O KOEFICIJENTU FINANSIJSKOG LEVERIDŽA

Koeficijent finansijskog leveridža kao i ukupan iznos izloženosti u skladu sa članom 496. OAKKI dat je u dijelu 12. dokumenta.

Rizik prekomjernog finansijskog leveridža, je rizik koji proizilazi iz ranjivosti kreditne institucije zbog postojećeg ili potencijalnog finansijskog leveridža koji može da dovede do neželjenih izmjena poslovnog plana kreditne institucije, uključujući i prinudnu prodaju imovine koja može da dovede do gubitaka ili do prilagođavanja vrijednosti preostale imovine kreditne institucije

Praćenje rasta aktive i vanbilansa i plan rasta za narednih pet godina kao i postavljanje apetita za rizik i ovira za upravljanje rizicima i EWI (*Early Warnings Indicators*) su mehanizmi za upravljanje leveridžom.

Glavni faktori koji utiču na koeficijent finansijskog leveridža su iznos osnovnog kapitala i ukupan iznos izloženosti riziku. Kretanje navedenih parametara u toku 2022. godine dato je u sledećoj tabeli:

Tabela 28: Koeficijent finansijskog leveridža u toku 2022. godine

Datum	Osnovni kapital	Iznos izloženosti	Koef. fin. leveridža
31.03.2022	39,953	718,180	5.56%
30.06.2022.	31,361	739,590	4.24%
30.09.2022.	30,482	840,164	3.63%
31.12.2022.	48,149	845,735	5.69%

17. PODACI U VEZI ZAHTJEVA ZA LIKVIDNOŠĆU

Politike, sistemi, procesi i strategije koji se odnose na utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika likvidnosti navedeni su u dijelu 2.2 dokumenta.

18. PODACI O PRIMJENI IRB PRISTUPA NA KREDITNI RIZIK

Banka ne primjenjuje IRB pristup prilikom izračuna rizikom ponderisane izloženosti kreditnim rizikom.

19. PODACI U VEZI PRIMJENE TEHNIKA UBLAŽAVANJA KREDITNOG RIZIKA

Banka na 31.12.2022. godine nije koristila tehnike ublažavanja kreditnog rizika koje se odnose na bilansno netiranje.

Banka je usvojila set procedura kojima se reguliše proces tehnika ublažavanja kreditnog rizika (garancije, jemstva, nepokretnosti i drugi oblici materijalne i nematreijalne zaštite):

- Politika upravljanja kreditnim rizikom;
- Procedura upravljanja kreditnim rizikom;
- Pravila o vrstama i tehnikama ublažavanja kreditnog rizika;
- Pregled kataloga obezbjeđenja - Katalog kolaterala;
- Pravilnik o primjeni minimalnih standarda pri vrsenju procjena nepokretnosti.

19.1 Opis osnovnih vrsta kolaterala kojima se koristi kreditna institucija

POJAM	DEFINICIJA
Depozit	Deponent na bazi ugovora o depozitu kod banke namjenski zalaže određeni novčani iznos koji služi kao obezbjeđenje naplate potraživanja po određenom plasmanu banke.
Trezorski zapisi	Kratkoročni vrijednosni papiri koje izdaje Ministarstvo finansija CG, na određeni iznos, uz određene kamate i rok dospijeaća.
Blagajnički zapisi	Kratkoročni vrijednosni papiri koje izdaje Centralna banka Crne Gore ili neka druga banka, na određeni iznos, uz određene kamate i rok dospijeaća.
Obveznice (državne)	Dugoročne hartije od vrijednosti koje izdaje Ministarstvo finansija CG, na određeni iznos, uz određene kamate i rok dospijeaća.
Državno jamstvo	Država solidarno jamči za dug dužnika, tako da prema njoj povjerilac ima ista prava kao i prema dužniku.
Bankarska garancija	Bankarskom garancijom banka izdavalac se obavezuje prema korisniku garancije da će mu u slučaju da treće lice ne ispuni obavezu, o dospelosti izmiriti obavezu ako budu ispunjeni uslovi navedeni u garanciji.
Hipoteka	Založno pravo na nepokretnoj stvari na osnovu kojeg hipotekarni povjerilac može naplatiti svoje potraživanje iz vrijednosti opterećene nepokretnosti (ako dužnik ne ispuni obavezu o dospelosti) prije docnijih hipotekarnih povjerilaca i prije svih običnih (hirografernih) povjerilaca. Hipoteka nastaje upisom u Katastar nepokretnosti (evidentira se u Listu nepokretnosti).
Fiducijarno vlasništvo	Privremeni prenos prava svojine na nepokretnostima ili pokretnim stvarima radi obezbjeđenja naplate potraživanja povjerioca, a koje se stiče: <ul style="list-style-type: none"> - za nekretnine uknjižbom u zemljišnim knjigama (teret se knjiži u Listu nepokretnosti); - za pokretne stvari – upisom u javni registar koji se vodi kod specijalizovane agencije.

Založno pravo	Založno pravo je stvarno pravo na tuđoj stvari na osnovu kojeg povjerilac može naplatiti svoje potraživanje iz vrijednosti založene stvari (nepokretnosti, pokretne stvari i prava) prije ostalih povjerilaca (običnih i onih koji su kasnije stekli založno pravo na toj stvari).
Solidarno jemstvo (jemac platac)	Vrsta jemstva kod kojeg jemac (fizičko ili pravno lice) odgovara povjeriocu kao glavni dužnik za ispunjenje potraživanja, a povjerilac na osnovu njega može zahtjevati ispunjenje potraživanja bilo od glavnog dužnika, bilo od jemca ili od obojice u isto vrijeme.
Cesija	Ugovoreni prenos potraživanja sa povjerioca na treće lice po osnovu kojeg povjerilac (cedent), ugovorom zaključenim sa trećim licem (cesionarem), prenosi na njega svoje potraživanje koje ima prema dužniku (cesusu). Treće lice (cesionar) postaje novi povjerilac na mjesto cedenta koji to prestaje da bude. Za prenos potraživanja nije potreban pristanak dužnika, ali je ustupilac dužan obavjestiti dužnika o izvršenom ustupanju. Prenosom potraživanja sa povjerioca na treće lice prenose se i sporedna prava (npr. hipoteka, zaloga, pravo iz ugovora sa jemcem, prava na kamatu, ugovornu kaznu i sl.)
Asignacija	Asignacijom jedno lice, uputilac (asignant), ovlašćuje drugo lice, upućenika (asignat) da za njegov račun izvrši obavezu određenom trećem licu, primaocu uputa (asignatar), a ovoga ovlašćuje da to izvršenje primi u svoje ime. Upućenik mora izjaviti da prihvata uput.
Preuzimanje duga	Ugovorni prenos duga sa dužnika na treće lice uz pristanak povjerioca.
Pristup dugu	Ugovorom između povjerioca i trećeg lica, kojim se treće lice obavezuje povjeriocu da će ispuniti njegovo potraživanje od dužnika. Treće lice kao pristupilac, stupa u obavezu pored dužnika. Za pristupanje dugu ne traži se saglasnost dužnika jer se njegov položaj time ne pogoršava.
Obezbjedjenje polisom životnog osiguranja (likvidna vrijednost)	Vrsta obezbjeđenja gdje se zalaže polisa životnog osiguranja određenog lica i vinkulira u korist banke. Vrijednost koja se uzima je likvidna vrijednost polise, odnosno vrijednost koja bi se dobila ukoliko nastupi osigurani slučaj.
Akcije	Hartije od vrijednosti koje emituje akcionarsko društvo, a koje njenom imaocu daju vlasnička i upravaljačka prava u tom akcionarskom društvu.

Obveznice (korporativne)	Dugoročne hartije od vrijednosti koje izdaje određeno društvo, na određeni iznos, uz određene kamate i rok dospijeca.
Mjenica	Hartija od vrijednosti kojom se njen izdavalac bezuslovno obavezuje da će isplatiti određenu sumu novca ili će to po njegovom nalogu učiniti određeno treće lice označenom korisniku ili licu po njegovoj naredbi i to u određeno vrijeme i na određenom mjestu.
Sopstvena mjenica	Hartija od vrijednosti kojom se sam njen izdavalac (trasant) bezuslovno obavezuje da će u određeno vrijeme i na određenom mjestu isplatiti označenu sumu novca licu imenovanom u mjenici ili po njegovoj naredbi. Za razliku od trasirane mjenice postoji samo izdavalac koji u sebi objedinjava ulogu trasanta i trasata.
Trasirana mjenica	Hartija od vrijednosti kod koje njen izdavalac (trasant) daje nalog drugom licu (trasatu) da u vrijeme njene dospjelosti isplati trećem licu (remitentu) ili licu po naredbi trećeg lica, označenu novčanu sumu u mjenici (tzv. vučena mjenica), obavezujući se i sam da je isplati ako to ne učini lice kome je nalog upućen.
Avalirana mjenica	Mjениčno jemstvo koje daje fizičko ili pravno lice da će cijela mjenična suma ili jedan njen dio biti isplaćen, a daje se potpisom avaliste na licu mjenice uz riječi "per aval" ili "kao jemac"
Blanko mjenica	Isprava koja u momentu izdavanja voljom samog izdavaoca nema sve bitne mjenične elemente, a daje se imaocu mjenice sa ovlašćenjem da je kasnije popuni saglasno posebnom sporazumu.
Mjениčno ovlašćenje	Mjениčno ovlašćenje daje izdavaoc mjenice povjeriocu da je može popuniti u skladu sa odredbama pravnog posla koji je bio osnov za njeno izdavanje.
Administrativna zabrana	Pismena isprava kojom se poslodavac dužnika obavezuje da će dio zarade dužnika, uplatiti na račun povjerioca u iznosu dospjele obaveze koja se definiše dokumentom u određenom mjesečnom iznosu i na određeni rok.

19.2 Standardizovani pristup i ublažavanje kreditnog rizika

Banka koristi standardiziran pristup pri izračunu iznosa izloženosti ponderisanih kreditnim rizikom za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik. Za potrebe smanjenja kreditnog rizika koristi materijalnu i nematerijalnu kreditnu zaštitu. Kod materijalne zaštite su to prvenstveno depoziti uz primjenu jednostavne metode, a kod nematerijalne dobijene garancije.

Tabela 29: Pokrivenosti izloženosti* kreditnom zaštitom

rb.	Opis	Iznos
1.	Ukupna vrijednost izloženosti koja nije pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom	892,226
2.	Ukupna vrijednost izloženosti koja je pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom	15,801

*pod izloženošću smatraju se bilansne i vanbilansne izloženosti umanjene za ispravke vrijednosti/rezervacije

Tabela 30: Izloženosti kreditnom riziku i učinci tehnika smanjenja kreditnog rizika

rb.	Kategorije izloženosti	Izloženost prije primjene faktora konverzije i prije smanjenja kreditnog rizika	Izloženosti nakon primjene faktora konverzije i nakon smanjenja kreditnog rizika	Ponderisani iznos	Gustina RWA
BILANSNE IZLOŽENOSTI					
1.	ukupna izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	441,706	441,706	15,647	3.54%
2.	ukupna izloženost prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	0	0	0	-
3.	ukupna izloženost prema subjektima javnog sektora	129	129	129	100.00%
4.	ukupna izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	1,548	1,548	0	0.00%

5.	ukupna izloženost prema međunarodnim organizacijama	3,988	3,988	0	0.00%
6.	ukupna izloženost prema institucijama	50,689	50,689	24,399	48.13%
7.	ukupna izloženost prema privrednim društvima	93,484	92,491	84,880	91.77%
8.	ukupna izloženost prema retail-u	91,266	88,539	64,019	72.31%
9.	ukupne izloženosti obezbijedene stambenim nepokretnostima	33,860	33,604	11,761	35.00%
10.	ukupne izloženosti obezbijedene poslovnim nepokretnostima	34,995	34,896	12,563	36.00%
11.	izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	2,230	2,221	2,375	106.93%
12.	ukupne visokorizične izloženosti	4,174	4,174	6,261	150.00%
13.	ukupna izloženost prema institucijama i privrednim društvima koje imaju kratkoročnu kreditnu procjenu	0	0	0	-
14.	izloženosti u obliku udjela ili akcija u subjekte zajedničkog ulaganja (CIU)	5,420	5,420	8,130	150.00%
15.	vlasnička ulaganja	337	337	337	100.00%
16.	ukupna izloženost prema ostalim stavkama aktive	51,983	51,567	20,373	39.51%
17.	UKUPNO BILANSNE STAVKE	815,809	811,309	250,875	30.92%
VANBILANSNE IZLOŽENOSTI					

1.	ukupna izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	0	0	0	-
2.	ukupna izloženost prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	0	0	0	-
3.	ukupna izloženost prema subjektima javnog sektora	0	0	0	-
4.	ukupna izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	-
5.	ukupna izloženost prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	-
6.	ukupna izloženost prema institucijama	0	0	0	-
7.	ukupna izloženost prema privrednim društvima	50,325	14,446	14,446	100.00%
8.	ukupna izloženost prema retail-u	29,547	5,178	1,165	22.50%
9.	ukupne izloženosti obezbijedene stambenim nepokretnostima	3,013	933	327	35.01%
10.	ukupne izloženosti obezbijedene poslovnim nepokretnostima	8,004	3,359	596	17.73%
11.	izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	13	1	1	100.00%
12.	ukupne visokorizične izloženosti	134	30	45	152.03%
13.	ukupna izloženost prema institucijama i privrednim društvima	0	0	0	-

	koje imaju kratkoročnu kreditnu procjenu				
14.	izloženosti u obliku udjela ili akcija u subjekte zajedničkog ulaganja (CIU)	0	0	0	-
15.	ukupna izloženost prema ostalim stavkama aktive	1,182	344	344	100.00%
16.	UKUPNO VANBILANSNE STAVKE	92,218	24,290	16,923	69.67%

20. PODACI U VEZI PRIMJENE NAPREDNIH PRISTUPA ZA OPERATIVNI RIZIK

Banka za izračun kapitalnih zahtjeva za operativni rizik ne primjenjuje iz člana 357. do 360 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija.

21. PODACI U VEZI PRIMJENE INTERNIH MODELA ZA TRŽIŠNI RIZIK

Banka ne primjenjuje pristup internih modela za obračun potrebnog kapitala za tržišne rizike.

22. POPIS TABELA

Tabela 1	Izveštavanje o kreditnom riziku
Tabela 2	Izveštavanje o riziku likvidnosti
Tabela 3	Izveštavanje o operativnim rizicima
Tabela 4	Izveštavanje o tržišnim rizicima
Tabela 5	Izveštavanje Službe za kontrolu rizika
Tabela 6	Broj direktorskih pozicija članova upravljanja Banke
Tabela 7	Struktura regulatornog kapitala
Tabela 8	Dospjela emisija subordinisanog duga
Tabela 9	Pregled aktivnih subordiniranih obveznica
Tabela 10	Izloženost riziku prema vrstama rizika
Tabela 11	Rizikom ponderisana izloženost kreditnom riziku prema kategorijama izloženosti
Tabela 12	Geografska distribucija iznosa izloženosti koja se koristi kao osnova za izračunavanje specifičnog kontracikličnog bafera
Tabela 13	Kvalitetna aktiva i povezane rezervacije
Tabela 14	Nekvalitetna aktiva i povezane rezervacije

Tabela 15	Kreditni u statusu neispunjavanja obaveza
Tabela 16	Dospjeće izloženosti
Tabela 17	Restrukturirani krediti
Tabela 18	Podjela kreditnih izloženosti prema vrsti djelatnosti
Tabela 19	Podjela kreditnih izloženosti prema geografskom području
Tabela 20	Računovodstveno dospjela potraživanja po osnovama obaveze
Tabela 21	Raspored oznaka rejtinga u stepene kreditnog kvaliteta
Tabela 22	Ključni indikatori
Tabela 23	Promjena ekonomske vrijednosti kapitala u šest scenarija
Tabela 24	Podaci o primanjima prema oblastima poslovanja
Tabela 25	Podaci o otpremninama
Tabela 26	Struktura fiksnih i varijabilnih primanja
Tabela 27	Primanja po razredima
Tabela 28	Koeficijent finansijskog leveridža u toku 2022. godine
Tabela 29	Pokrivenosti izloženosti kreditnom zaštitom
Tabela 30	Izloženosti kreditnom riziku i učinci tehnika smanjenja kreditnog rizika